პროლეტარელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 238 (20279) — შაბათი, 15 ოქტომბერი, 1988 წელი. — ფასი 3 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩვენი დიდება, ჩვენი სიქადული

თბილისის უნივერსიტეტის 70 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამო

ჩვენი დიდება, ჩვენი სიქადული — თბილისის უნივერსიტეტი თავის იუბილეს აღნიშნავს. ღირსეულად განგაგრძობს და ავითარებს იგი ქართველ განმანათლებელთა უნიკალურ ტრადიციებს, დიდი ქართველი მამულშვილების დაარსებული განათლების ეს კერა ახალი ცხოვრების აღმშენებლობის აქტიური მონაწილე გახდა.

დროისა და თაობათა კავშირი ცხადყო საზეიმო საიუბილეო საღამომ, რომელიც 14 ოქტომბერს გაიმართა საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის დიდ დარბაზში.

პრეზიდიუმში იყვნენ ამხანაგები ჯ. ი. პატიაშვილი, გ. გ. გუმბარიძე, გ. ნ. ეხუქიძე, გ. დ. მგელაძე, გ. ა. მეტონიძე, ბ. ვ. ნიკოლაკი, ნ. ა. ფოფხაძე, ო. ე. ჩერქეზიანი, ზ. ა. ჩხეიძე, გ. ხ. ემირიძე, ტ. ვ. ლორთქიფანიძე, ჯ. ვ. მარგველიძე, ვ. მ. სიხარულიძე, ვ. ა. ჩხეიძე, მთავრობის საიუბილეო კომისიის წევრები, ხელმძღვანელი პარტიული, საბჭოთა, პროფკავშირული და კომკავშირული მუშაკები, პროფესორ-მასწავლებელთა შემადგენლობის, სტუდენტების, საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები.

საზეიმო საღამოს გახსნისას მთავრობის საიუბილეო კომისიის თავმჯდომარემ, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ო. ჩერქეზიამ თქვა:

— საზეიმო დღეებია საბჭოთა საქართველოში, ამ ზეიმის მიზეზი ჩვენი დღევანდელი იუბილეარი — თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტია. იგი ჩვენი მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის შემადგენელი ნაწილია და ზედმიწევნით გამოხატავს მის წარსულს, აწმყოსა და მომავალს.

დღეს, როცა სამოცდაათწლოვანი სიმაღლიდან ვიყურებთ თვალს უნივერსიტეტის მიერ განვლილ გზას, ყველას კარგად გვაქვს გათვითცნობიერებული, თუ რა განსაკუთრებული როლი შეასრულა ცოდნის ამ ტაძარმა ჩვენი ერის სულიერ ცხოვრებაში. თანამედროვე ქართული მეცნიერება და კულტურა ორსაუკუნოვან ხომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პირმშოა.

ფაქტობრივად ჩვენი უნივერსიტეტის პირმშოა ქართველი ინტელიგენციაც. ამიტომ იყო, რომ უნივერსიტეტს იმთავითვე უფიდეს მნიშვნელობას ანიჭებდა იოანე ჯაჯანიშვილი. ამიტომაც არის, რომ ამ თაობის უფროსი წარმომადგენლები და მთელი ქართველი საზოგადოებრიობა დღეს განსაკუთრებული ზრუნვის საგნად მიიჩნევენ მომავალ ინტელიგენტთა აღზრდას.

საყოველთაოდ ცნობილია, რომ ქართულ უმაღლეს განათლებასა და მეცნიერებას მრავალ საუკუნოვანი ისტორია აქვს. ქართული კულტურა მსარს უსწორებდა შუა საუკუნეებს მსოფლიო ცივილიზაციას და ღირსეული წვლილი შეჰქონდა მის განვითარებაში.

როდესაც ჩვენი ერის სახელოვანი შვილები უნივერსიტეტის დაარსებისათვის იღაწოდნენ, ისინი ფიქრობდნენ ამ უძველესი სასწავლებლის სახით შეექმნათ განათლების ისეთი ფლაგმანი, რომელიც პროგრესის გზაზე ერის გაძლოლის ფუნქციას იტვირთავდა. სწორედ ამიტომ ისინი დაბეჯითებით მოითხოვდნენ ეროვნული უნივერსიტეტის და არა სხვა რომელიმე უმაღლესი სასწავლებლის დაარსებას.

ეროვნული უნივერსიტეტის მიზნები მისი გახსნის დღეს შესანიშნავად განსაზღვრა თბილისის უნივერსიტეტის პირველმა რექტორმა პეტრე მელიქიშვილმა: „ჩვენ გვსურს იმ ეროვნ. რომელზედაც პირველად გავიგონეთ დედის ალერსი და პირველად ავლაპარაკდით, მოვამზადოთ მეცნიერული კეშმარიტებანი და ეროვნულ ფილოსოფიის პრინციპები, რომლებიც ნამდვილი კულტურის საფუძველია.

ჩვენ ვეფუძნებით ქართულ უნივერსიტეტს იმისათვის, რომ საშუალება მივცეთ ჩვენს ბალხს შშობლიურ ენაზე გაეცნოს და აითვისოს მეცნიერული ჭეშმარიტების საწყისები და აგრეთვე საშუალება მივცეთ ჩვენს მეცნიერულ ძალებს შეისწავლონ ჩვენი სამშობლო — საქართველო და კავკასია“.

უნივერსიტეტის დამაარსებელნი ცოდნის ამ ტაძარს განსაკუთრებულ მისიას აკისრებდნენ ერის სულიერი და ინტელექტუალური განვითარების საქმეში. ამიტომ იყო, რომ ახლად შექმნილი უნივერსიტეტის გახსნის დღე დავით აღმაშენებლის ხსოვნის დღეს დაამთხვიეს. ამიტომ არის, რომ 1918 წლის 26 იანვრიდან მოყოლებული მადლიერი ერი უნივერსიტეტის საიუბილეო თარიღს ყოველთვის აღნიშნავს როგორც დიდ სახალხო დღესასწაულს.

ისტორიამ დაადასტურა უნივერსიტეტის დამაარსებლის სურვილების და იმედების რეალურობა. კავკასიაში შექმნილი ეს პირველი უნივერსიტეტი გახდა ეროვნული მეცნიერების, კულტურის და განათლების დედაბოძი.

„სულ სხვაა უნივერსიტეტი: აქ მეცნიერება მოელი თავისი მრავალმხრივობითა და მრავალფეროვნებით სუფევს, აქ ერთად მოღვაწეობენ სიცოცხლითა, ნიჭითა და გამბედაობით სავსე ახალგაზრდა მეცნიერნიც და სიბერძნის ბრძენედად გაკაფებული განჭოქილი მეცნიერნიც. აქ შესაძლებელი ხდება მეცნიერების ცხოველი, შეუჩერებელი მიმდინარეობა და მეცნიერება დაუშრეტელ, ცოცხალ ძალად არის ქცეული“.

ივანე ჯავახიშვილს ეს დებულება უნივერსიტეტის საქმიანობის ლაიტმოტივად იქცა. ამის დასტურია განგრძელი სამოცდაათი წელი.

ამ 70 წლის მანძილზე ჩვენი უნივერსიტეტი ეროვნული უკადავების, მისი ზრდა-განვითარების სარკე იყო და მოპაჟალშიც ერის სიცოცხლის საწინდარი. მისი წყენერი და კულტურული აღზრდების, დიდი ინტელექტუალური პოტენციალის ფასდაუდებელ კატალიზატორად მოგვევლინება.

უნივერსიტეტის დანიშულებათა შორის მის დამაარსებლებს უმნიშვნელოვანესად მიაჩნდათ საქართველოს ისტორიის, ქართველოლოგიის ინფრასტრუქტურა. მისი სოციალური გარდაქმნა — ეს არის საკითხთა შემდეგი ჯგუფი, ურომლისოდაც აგრარული პოლიტიკა ეფუძნებოდა მეცნიერულ ბაზისს. ამ ეტაპზე ქმნის იმ სოციალურ გარემოს, რომელშიც ადამიანი თავს გრძნობს ნორმალურად. მისი ოჯახი ცხოვრობს ნორმალურად. მას შეუძლია მთლიანად მოახმაროს თავისი ძალ-ღონე საქმეს, როგორც იტყვიან, ჩაეჭიოოს მასში სული და გული, ამასთან დაეყრდნოს მეცნიერებასაც, ტექნიკასაც, გამოიყენოს მეურნეობრიობის ახალი მეთოდები.

და საკითხების მეოთხე ჯგუფი — ეს არის გადამუშავების, შენახვის, ტრანსპორტირების პრობლემები. დღეს ეს იმდენად მნიშვნელოვანი, იმდენად აქტიური, რომ უწინარესად ამას უნდა მოვამზადოთ რესურსები. ჩვენ რომ უკვე დღეს გადავეგეთ შავენი ყოველივე ის, რასაც კოლმეურნეობები და საბჭოთა მეურნეობები აწარმოებენ, აგვიელი, გადაგვეტანა, გადაგვნაგებინა და გადამუშავებინა, დახლამდე, მომხმარებლამდე მიგვეტანა, მატება მაშინვე მიიღო

განვავითაროთ არენდა, გარდავქმნათ ეკონომიკური ურთიერთობა სოფლად

ეროვნული ბიბლიოთეკა

(გაგრძელება)

იქნებ, ღირდეს, რომ დღეს ვთქვათ: ჩვენ ყოველთვის ვერ ვაორგანეზეთ თავს, ყოველთვის ვერ ვაკეთებთ დროზე იმას, რაც ჩვენი პროგრამებით არის დასახული. ეს უნდა თქვას და, ჩემი აზრით, აუხსნაგებმა, რომლებიც აქ გვესწრებიან ცენტრიდან, დარგების ხელმძღვანელებმა აქედან შესაბამისი დასკვნები უნდა გამოიტანონ. ეს ამოცანები უნდა წყდებოდეს, ჯეროვნად უზრუნველყოფილი იყოს, მხედველობის არეში იდგეს, რათა დაფინანსების, მატერიალურ-ტექნიკური მომარაგების საკითხები, სამშენებლო ბაზის განვითარების საკითხები დროულად გადაწყდეს. აქ საჭიროა დისციპლინა, ორგანიზებულობა და პასუხისმგებლობა. ჩვენ ამ პასუხისმგებლობას სიფიცერინად გავაძლიერებთ.

აი, უდიდესი პრობლემების ამ ოთხ ჯგუფს ენიშნა უპირველესი ხასიათი. ისინი უნდა გადავწყვიტოთ, უფრო მეტიც, ყველა ამ მიმართულებით გაიშალა ჩვენი მუშაობაც. ისინი უკვე გათვალისწინებულია XIII ხუთწლედის გეგმებით, რომელზეც მუშაობენ სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტი და მთავრობა.

ამრიგად, ჩვენ თითქოს გავარკვიეთ ძირითადი პრობლემები. და მაინც, მე მხოლოდ ვუთხლოვდები მთავარს. იცით, აბსახაგებო, საპირო უკუგებას არ იძლევა ყოველივე ის, რასაც ჩვენ სოფლად ვგზავნით. მინდა მოვიყვანო შემდეგი მონაცემები, რომლებიც განმტკიცებს იმას, რის დასაბუთებაც მინდა. სოფლის მეურნეობის მთლიანი პროდუქციი 1986-1987 წლებში საშეალო წლიური გამოანგარიშებით 1966-1970 წლების საშეალო წლიურ დონესთან შედარებით დაახლოებით 1,4-ჯერ გაიზარდა, ეს იგი, 41 პროცენტით. ამავე პერიოდში კაპიტალურმა დაბანდებამ სოფლის მეურნეობაში 2,4-ჯერ იმატა. სოფლის მეურნეობის ძირითადმა საწარმოო ფონდებმა 1987 წელს 347 მილიარდი მანეთი შეადგინა, რაც 3,3-ჯერ მეტია, ვიდრე 1970 წელს — მაშინ 106 მილიარდი მანეთი იყო. ხედავთ, ეს ზუსტმაზარი კაპიტალური დაბანდებანია, მაგრამ ისინი არ იძლევა საჭირო უკუგებას, სახელმწიფოს არ მოიღია ის, რასაც ვარაუდობდა.

რაშია საქმე? მაინც, აბსახაგებო, მთავარი ახლა ის არის, რომ დღეს სოფლად შექმნილი ეკონომიკური ურთიერთობა აშკარად ვერ აძლევს სტიმულს ადამიანის შემოქმედებიას, აქტიურ, მუყაითო შრომას.

ისე გამოდიოდა, რომ კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში ადამიანი მოსწყვეს მიწას, წარმოების საშუალებებს. სოფლად ასეთი მოწყვეტა უფრო ძლიერი და მტეხი, ვიდრე სახალხო მეურნეობის სხვა დარგებში. ადამიანი მეურნეობაში მიდის როგორც დაქირავებული მუშაკი, რათა რაღაც საათებში რაღაც გააკეთოს, არსებობა ხომ საჭიროა. სტიმული, რა თქმა უნდა გარკვეული იყო, მაგრამ ეს შუშაკი არ იყო ისეთი, როგორიც უნდა იყოს ბოლო მოწამე, ფერმაში. ეს ხომ ცოცხალი სმაყარა — მიწა, ბუნება, იქ მიმდინარე პროცესები. უნდა მიიღოდეთ, რომ ცოცხალობს მიწა, რა ასულდგმულებს, მას უნდა ვგრძნობდეთ. თუ ფერმაში მუშაობ, კარგად უნდა იცნობდე ცოცხალ ორგანიზმებს.

ვინც სოფელში გაიზარდა, ახსოვს ბუნებასთან, ცხოველთა სამყაროსთან ურთიერთობა. ეს ბოქმედებს, აყალიბებს ადამიანს, მის ბლეხურ ფსიქოლოგიას, ცხოვრების წესს. რაც კაცი მწყს, წარმოების საშუალებებს მოგუვიტეთ, მიწის პატრონდან დღიურ მუშად ვაქციეთ იგი.

თუ გავთვალისწინებთ, რომ ეს ყველაფერი ხდებოდა მაშინ, როცა სოფელი ბევრ რამეს არ იღებდა ან არასაკმარისად იღებდა ამის გამო, რომ დარღვეული იყო ეკვივალენტური გაცვლა სახალხო მეურნეობის სხვა დარგებთან, იგი ჩამორჩენილი თავის გავნითარებაში, განსაკუთრებით სოციალურ განვითარებაში. დაკეცი, ამის შემყურე, აკეთებდა არჩევანს და ქალაქში მიდიოდა. წყვეტდა კავშირს სოფელთან, მიწასთან, ტოვებდა ყველაფერს. ხოლო იმათ შეგნებაში, ვინც რჩებოდა, ყალიბდებოდა გარკვეული წარმოდგენა ქალაქებზე, როგორც მოელვარე დასახლებებზე. სადაც ყველაფერი ხელმისაწვდომია, სადაც არის კარგი ცხოვრების პირობები, საკონელი, სასმელ-საჭმელი, დასვენების პირობები, ნორმირებული სამუშაო დღე და ა. შ. თუმცა, ჩვენ ვიცით, რომ არც ქალაქებში ყოფილა ეს ყველაფერი მთლად ასე. მაგრამ იმათაც, ვინც მიწაზე რჩებოდა, ეს წარმოდგენები გარკვეულ რეაქციას აღუძრავდა, ეს თავს იჩენდა მათ დამოკიდებულებაში საქმისადმი, რაც გავლენას ახდენდა სოფლად მუშაობის შედეგებზე.

კოლმეურნეობები, იმის გამო, რომ ბევრი რამ დაღრეცა, ვერ აღწევდნენ საჭირო შედეგებს და ძმიმე ეკონომიკურ დგომარეობაში აღმოჩნდნენ. საქმე იქამდე მივიდა, რომ, კაცმა რომ თქვას, მაინცდამაინც არაავინ ცდილობდა ბრძოლას უკეთესი შედეგებისათვის, გარდა მოწინავე მეურნეობების რაღაც პროცენტისა. საქმე ის არის, რომ ჩამოყალიბდა ასეთი ფსიქოლოგია — რაკი კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, სოფლის მშრომელების შრომა არ ფასობს, რაკი იგი ჩრდად ფულის სახელმწიფოს, მაშინ, ბოლოს და ბოლოს, ჩვენც ჰაიპარად მოვეკიდებით საქმესო. ეს ისე იყო.

ეს იმიტომ იყო, რომ აგრარული სექტორის ბედი არ ეფარდებოდა უამრავ ხელმძღვანელ მუშაკს.

ჩვენ ძირად გეკიდება აგრარულ პოლიტიკაში დაშვებული ყველა სერიოზული გამოუდგენი. პოლიტიკაში, რომლის საფუძვლები ჯერ კიდევ ვ. ი. ლენინმა ჩამოაყალიბა. ლენინი უძნელეს დროს, სამოქალაქო ომის წლებშიც კი დღეხანადგ ზრუნავდა მუშათა კლასისა და გლეხობის, ქალაქისა და სოფლის კავშირის განმტკიცებისათვის, მათი გარკვეული კავშირურთიერთობის უზრუნველყოფისათვის. ამ მძაფრ, გადაწყვეტილ მძიმე დღეებშიც კი პარტია თავს არ აჩიენებდა ამ სკითხების გადაწყვეტას. მაგალითად, საშეალო გლეხის საკითხს სწორმა გადაწყვეტამ, მისმამა დამოკიდებულების პოლიტიკამ უზრუნველეყო გამარჯვება კოლჩაკზე და გარდატეხა სამოქალაქო ომში.

და ბოლოს. ახალი ეკონომიკური პოლიტიკა. მაშინაც ხომ ჯერ კიდევ სამოქალაქო ომი იყო. მაგრამ რა შემობრუნება მოხდა! ამ პოლიტიკასაც ხომ საფუძვლად ისევ გლეხობის რეალური ინტერესებისა და ქვეყანაში მიმდინარე რეალური პროცესების გათვალისწინება ედო. შემდგომი ხანგრძლივი პერიოდის მანძილზე დროდადრო თითქოსდა ვლინდებოდა სოფლის პრობლემების გაგება, მაგრამ უფრო მეტად გაუგებრობა, შეუფასებლობა იჩენდა თავს. სწორედ ამას მოყვა ის მდგომარეობა, რომელიც ჩვენ ... დღეს გვაქვს და რომლის გამოსწორებაც დაიწყეთ. ამიტომ ასე ვიტყოდი: დღეს, ამხანაგებო, უმთავრესია შეეჯიროოთ ქვეყნის განგლეზების პროცესი, დავუბრუნოთ კაცი მიწას სრულფასოვანად ბატონ-პატრონად. ეს არის სოფლად ეკონომიკური ურთიერთობის გარდაქმნის აზრი.

გამოცდილება, რომელიც ღეს გვაქვს, გვიჩვენებს, რომ ამ ამოცანის გადაწყვეტა შეიძლება, თუმცა მისი გამორტვეგება არ ივარგებს. ამ დროის განმავლობაში ხალხიც გარკვეულად შეიცვალა და უკვე ჩამოყალიბდა სხვა ფსიქოლოგია, რომლის გადაკეთება არც ისე იოლია. ამიტომ პირველი და უმთავრესია ეკონომიკური ურთიერთობის გარდაქმნა.

რა არის აქ მნიშვნელოვანი? მე დავნტრესედი ამ კოლეტივების მუშაობის შედეგებით, რომლებმა მარტო წელეულ გადავიდნენ მეურნეობრიობის ახალ, არენდულ მეთოდზე. გასაოცარი ცალიერებია, აბსახაგებო! თუმცა წელი ჯერ არ დასრულებულა, უკვე ცხადია, რა ხდება. ტონა, ტონა-ნახვარი: ასეთია საარენდო კოლეტივისა და ჩვეულებრივი მეურნეობის საკვლევნობის სხვაობა. მინიმუმ — 500-600 კილოგრამი, ძირითადად კი ათასი კილოგრამი მატება რძისა! ეროობაშიც იცვლება ყველა მაჩვენებელი: მწარმოებლობა, შრომის ნაყოფიერებისა და ანაზღაურების შეფარდება. ანაზღაურება მატულობს, მაგრამ იგი გამომუშავებული სულ სხვაგვარია. მაშასადამე, როცა ვამბობთ, რომ საჭიროა ახალი სისტემების მაძიებელი ახალი ტექნოლოგიისათვის, საჭიროა ბევრი სხვა რამ — ეს ყველაფერი სწორია, ეს უნდა გადაწყდეს. მაგრამ უნდა გადაწყდეს სოფლად ახალი ურთიერთობის, მიწის, წარმოების საშუალებების პატრონად გლეხის დაბრუნების ბაზაზე. ყოველივე ეს დაუყოვნებლივ წარმოჩენს და წარმატებით ასხამს ზორცს ადამიანის პოტენციალს.

ესე იგი, ჩვენი დღევანდელი საუბრის წინა ბოლაზე დგება საკითხი: რას გვიჩვენებს მუშაობის ბოლო ორი-სამი წელი, როგორ მიმდინარეობს ახალი მეთოდები, ბალკანურთრები საარენდო ურთიერთობის ათვისება? იჭარა დიდი ნაბიჯია, არენდაც თითქოს იჭარის სახეობა. მაგრამ უკვე თამაღლესი სახეობა — საარენდო იჭარა, როცა კაცი გარკვეული დროით იღებს მიწასაც და წარმოების საშუალებებსაც და უკვე მხოლოდ ეკონომიკური ურთიერთობა აკავშირებს მეურნეობასთან, იმასთან, ვისგანაც მიწა მიიღო. ეს სულ სხვა რამეა. უნდა გავარკვიოთ, თუ რა ხდება სოფლად, რას მოწმობს პირველი გამოცდილება? რას მივაღწიეთ და რას ვერ მივაღწიეთ აქ, რა უნდა გავითვალისწინოთ, რა უნდა გადაწყვეტის ხელმძღვანელობამ? მით უმეტეს, რომ ბზადდება არენდის ხასიათის კანონის პროექტი, და ეფიქრობთ, გვჭირდება ახალი კანონი მიწათსარგებლობის შესახებ. ამასთან საჭიროა გავითვალისწინოთ მთელი არსებული გამოცდილება — როგორც პოზიტიური, ისე ნეგატიური, ის, რაც გაამართალა დანაშულება, ისიც, რამაც ვერ გამართალა, რა უნდა მოვიშოროთ თავიდან.

მაინც, რატომ არ ინერგება ან ნელა ინერგება არენდა, რატომ ებრძვიან მას სამეურნეო მუშაკიც და სპეციალისტიც? რატომ არ იარადება ამით კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ბევრი მუშაკი? იქნებ ჩვენში გრძელდება გამოუმუშავებელი ფულის გადახდის პრაქტიკა და ამიტომაც, არენდა რად გინდოთ? მიწაზე რა-რომ უნდა ვიფიქროთო? რატომ უნდა ვთიოთო ღმეები? მაშასადამე, ვიზდით, კვლავ ვიხდით ფულს არა პროდუქციისათვის. ალბათ მთავარი საკითხი ის არის, რომ შეეწყვეტოთ გამოუმუშავებელი ფულის გადახდა კოლეეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში. მაშასადამე ეს ანაზღაურება — ექვს-ექვსი სარგო 1.620 მანეთის ოდენობით. საბოლოო ანგარიშით, ხელფასმა საშუალად თვეში 411 მანეთი შეადგინა. განა ასე წამოეწეოთ სოფლის მეურნეობას და საერთოდ ეკონომიკას?

არის როსტოვის ოლქში მოროზოვის რაიონის საბჭოთა მეურნეობა „კაგალნიკი“ და კოლმეურნეობა „როდინა“. შეხედეთ, რა განსხვავებაა. პირველის მოსავლიანობა 31,7 ცენტნერია, მეოთხესი — 13.3. მარცვლეულის წარმოება „კაგალნიკის“ საბჭოთა მეურნეობაში 28 ათას ტონას შეადგენს, „როდინაში“ —3 ათას ტონას. პირველმა მეურნეობამ სახელმწიფოს მიპყიდა 20 ათასი ტონა მარცვლეული, მეორემ 2 ათასი ტონა.

„კაგალნიკიც“ წელეულობა ძრთაზე 3.151 კილოგრამია, „როდინაში“ კი 1.947 კილოგრამი. რძის წარმოება — ერთში 5.559 ტონაა, მეორეში — 595 ტონა. სახელმწიფოსათვის რძის მიყიდვა შესაბამისად შეადგენს 5.379 ტონას და 563 ტონას. „კაგალნიკის“ საბჭოთა მეურნეობაში შრომის ნაყოფიერება 15 ათასი მანეთია, მეორეში —10 ათასი. პირველი მეურნეობის ენტაბელობა 64,7 პროცენტია, მეორესი კი 2,8 პროცენტი. შრომის ანაზღაურებაში განსხვავება კი თითქმის არავითარი.

აი, ზაპორაჟიეს ოლქი, ვოლნიანსკის რაიონი. კოლმეურნეობა „პერეკოპი მაია“ და კოლმეურნეობა „ეობედა“. დავასახელებ მხოლოდ ასეთ ეკონომიკურ მაჩვენებლებს: „პერეკოპ მაიაში“ რენტაბელობა 52,7 პროცენტია, კოლმეურნეობა „ეობედაში“ — 13,4 პროცენტი. პირველში მოგება შეადგინს 310 ათას მანეთს, მეორეში — 270 ათას მანეთს. პირველში მექანიზატორთა საშუალო თვიური ანაზღაურება 278 მანეთია, მეორეში — 292. მწვეალთა ხელფასი: პირველში — 221 მანეთი, მეორეში — 259.

აი დონეცკის ოლქი, ვოლნოვახის რაიონის კოლმეურნეობა „ოსსა“ და ჩკალოვის სახელობის კოლმეურნეობა. „ოსსიაში“ რენტაბელობა 65,4, ჩკალოვის სახელობის კოლმეურნეობაში — 11,6. მექანიზატორთა საშეალო თვიური ხელფასი: პირველში 256 მანეთი, მეორეში — 260. პირველში მეტორის საშეალო ხელფასი 208 მანეთი, მეორეში — 227.

აი ლატვია, სსრ კვეშინის 50 წლისთავის სახელობის საბჭოთა მეურნეობა და საბჭოთა მეურნეობა „ილიეკი“. ნახეთ, როგორია მარცვლეულის მოსავლიანობა: პირველში 59 ცენტნერი, მეორეში — 30 ცენტნერი, ჩაჭრის ჯარხლისა — 367 ცენტნერი და შესაბამისად — 220 ცენტნერი. წველადობა: პირველში 4.264 კილოგრამი, მეორეში — 3.765 კილოგრამი. მოგება: პირველში — 677 ათასი მანეთი, მეორეში — 10 ათასი. რენტაბელობა: პირველისა 12 პროცენტია, მეორისა — 0,5 პროცენტი. საშეალო თვიური ხელფასი: პირველში — 227 მანეთი, მეორეში — 245 მანეთი.

მაგალითების განგრძობა, ამხანაგებო, შეიძლება. მაშასადამე, მთავარი მიზეზი, რომელიც აფერხებს არენდის გადასვლას, ის არის, რომ ჩვენში გრძელდება გამოუმუშავებელი ფულის გადახდის პრაქტიკა კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში. სანამ ეს პრაქტიკა იარსებებს, ადამიანი არ გადავა საარენდო ურთიერთობაზე. ეს არის დასკვნა, რომელიც გამოგვაქვს. გთხოვთ, იფიქროთ: სწორი დასკვნა გამოგაქვს თუ არა? მეორე. ხალხს მაინც საარენდო იჭარაზე გადასვლის განწყობილება აქვს. ეს მასობრივი მოვლენაა. მაგრამ იგი აწყდება მეურნეობათა სპეციალისტებისა და ხელმძღვანელების წინააღმდეგობას. ალბათ წაიკითხავდით, თუ ახლახან როგორ მიმდინარეობდა კრება ბელორუსიის მოგილიოვის ოლქის ერთ კოლმეურნეობაში, როგორ ებრძოდა კოლმეურნეობის ხელმძღვანელი სპეციალისტებს. და როგორ მამრთავდნენ სპეციალისტები გეგმაზომიერ, გაწყფულ გეზს, იყენებდნენ განაალუბას, რომელიც მათ საბჭოთა ხელისუფლებამ მისცა. იმისათვის, რომ ადმოვრიათ ადამიანთა შეგნება, აეფოროვაქვინათ მათი გონება, გამოეწვიათ არენდისადმი უნდობლობა. და სწორედ ამით შეიჭრერებინათ ეს პროცესი.

მე ერთხელ უკვე ვთქვი, რომ საარენდო იჭარა გვიჩვენებს, რამდენად წარმატებით მუშაობენ ჩვენი სპეციალისტები. მარტო ამით არ გამოიხატება ყველაფერი. საქმე მართლა ის არ არის, რომ სპეციალისტი ბოლოდგე არ აკეთებს საკეთებელს, მთლიანად ვერ იყენებს თავის შესაძლებლობებს. მათი განხორციელება წინათ ძნელი იყო იმ რეალური ეკონომიკური სიტუაციაში ადამიანის მდგომარეობის დროს, რომელიც აგრარულ სექტორში შეიქმნა. მაგრამ ახლა, როცა იცვლება ადამიანის დამოკიდებულება შრომისადმი, მიწისადმი, წარმოების საშეალებებისადმი, საერთოდ საქმისადმი, გლეხური შრომისადმი, სწორედ აქ სჭირდება გლეხს, რომ გვერდით ჰყავდეს საქმეში ჩახედული, მცოდნე კაცი. სხვა საქმეა, რომ სპეციალისტთა ნაწილი პროფესიულად არ არის მომზადებული ახალ პირობებში მუშაობისათვის. არენდა სწორედ ამას წარმოაჩენს. გლეხი არ გადაუხდის მას ან არ დადებს ხელშეკრულებას იმასთან, ვისაც არ ძალუძს მისი დახმარება. ადამიანებმა კი იციან, ვინ რად ღირს. მათ შესანიშნავად იციან ეს და სწორადაც ერკვევიან. უმრავლესობა იმის მომხრეა, რომ სპეციალისტი ჰყავდეთ გვერდით, სურთ, რომ იგი შეედგეს საარენდო კოლეტივებს, სათავეში ჩაუდგეს მას. ვფიქრობ, ამას უნდა მიეეცალმოთ და წავაბალისთო. სწორედ ამისათვის ირჩევა სპეციალისტმა თავისი პროფესია. და აი, ახლა მან თავისი ეს არჩევანი უნდა. განახორციელოს, თუ იგი ნამდვილად არ შემცდარა, თუ შემთხვევით არ აღმოჩნდა სპეციალისტის როლში. ხოლო თუ შემთხვევით აღმოჩნდა, მაშინ უბრალოდ უნდა გადაიდეს სხვა სფეროში, ხელი მოჰკიდოს იმას, რაც ეხერხება.

არენდამ ყველაფერს თავისი ადგილი უნდა მიუჩინოს. მე ვფიქრობ, რომ სპეციალისტთა ფენა მასა მეურნეობრიობის ახალ მეთოდებზე გადასვლის პირობებში თავის ადგილს იპოვის სწორედ იმაში, რაც ორგანულად შეგა საარენდო კოლეტივების შემადგენლობაში. ესენი იქნებიან ადამიანები, რომლებაც სთავევნი ნაუდგებიან საარენდო კოლეტივებს.

ან იქნებ ასეც მოხდეს. სპეციალისტები დაიჩენიან კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში, საარენდო კოლეტივებში კი მათთან დადებენ მომსახურების, კონსულტაციების ხელშეკრულებებს. ეს ფორმაც მისაღებია. ეს ადგილზე უნდა გადაწყდეს იმის გათვალისწინებით, თუ როგორ ყალიბდება რეალური სიტუაცია ამა თუ იმ მეურნეობაში. ამიტომ ვფიქრობ, რომ ახლა სპეციალისტთა ყურადღება მეტად უნდა მივაპყროთ იმის, რომ მათ ახალ მეთოდებზე გადასვლის წყურვილი და მოთხოვნილება გაუჩნდეთ. აქ მე რომ მკითხთ, არის მეორე მიზეზი იმისა, რომ არენდა ნელა ინერგება, თუმცა ძირითადად ადამიანებს სურთ დაეკავშირდნენ მეურნეობრიობის ახალ ფორმებს. იქნებ თქვენმა გამოცდილებამ და დაკვირვებამ გვიჩვენოს, რა უნდა გაეკეთოთ აქ და როგორ მოვიქცეთ.

და, ბოლოს: როგორ უნდა წარიმართოს არენდა — კოლმეურნეობის ფარგლებში, საბჭოთა მეურნეობის ფარგლებში, თუ რა-ც ოჯახური ფორმით (ოჯახური ფერმის ვარიანტი), ან კიდევ სხვა ფორმით? ამ კითხვებზე ერთმნიშვნელოვანი პასუხი არ არის. მაგრამ პრინციპული თვალსაზრისით ჩვენი მიდგომა ისეთივე რჩება, როგორიც ჩამოვაყალიბეთ, კერძოდ კოლმეურნეთა ყრილობაზე.

მაგრამ მთავარი ცხადია: საარენდო იჯარის მეშვეობით უნდა გამოვავლინოთ კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების პოტენციალი. მთელი ინფრასტრუქტურა, რომელიც მეურნეობებს აქვთ, ამ შემთხვევაში გამოყენებული იქნება არენდატორების ინტერესებისათვის.

ამ მხრივ მნიშვნელოვანია ტულის ოლქის იასნოგორსკის რაიონის სახელმწიფო ჯიშსანაშენე ქარხანა „ზიბინოსა“ და სხვა მეურნეობათა გამოცდილება, რომელთა პოტენციალი ვლინდება საარენდო ქვეგანაყოფების შექმნა. ბზით.

ვიმეორებ, ეს მთავარი მიმართულებაა. მაგრამ არც ადამიანის სურვილი — მიიღოს მიწა და წარმოების საშუალებები, შექმნას თავისი სოფახი ფერმა — არ ეწინააღმდეგება სოციალიზმს, იმხანგაგებო. ასეთი მეურნე იმოქმედებს მიწაზე, რომელიც საერთო სახალხო საკუთრებაა. ეს ... ძალაუფლება ეკუთვნით მუშებსა და გლეხებს, მშრომელებს, და გასაზიარებელ ურთიერთობის ნორმატიულ ბაზას. ისე რომ, იგი იმუშავებს სოციალიზმის ინტერესებისათვის, და ეს ძალა წინააღმდეგ. ამიტომ, მიმაჩნია, რომ დაეძიებელი წინააღმდეგობები არა გვაქვს. ვარიანტებიც სხვადასხვა შეიძლება იყოს. ბელორუსიაში, ბალტიისპირეთში, არაშავიზონალდგინან ზონაშიც არის ცენტრებდან მოშორებული, მოწყვეტილი ადგილები, და თუ ადამიანმა გადაწყვიტა დაუბრუნდეს მატოვებულ ძველ ხუტორს (მე კი ბალტიისპირეთიდან, ეგონებ, ლიტვიდან, ამ დღეებში გამომიგზავნეს წერილი, რომელშიც მალლობას გვიხდიან ამისთვის, რომ ადამიანებს დაუბრუნეს ხუტორები), ეს ხომ კარგია! ადამიანს მიწა ეძახს, და მან გარკვეული ურთიერთობა დაამყარა ამა თუ იმ მეურნეობასთან ან რომელიმე ორგანიზაციასთან, დაბრუნდა და ახლა იყენებს ამას, რაც ბოლო წლებში მიტოვებული იყო. აქ დიდი შესაძლებლობები გვექმნება.

მაგრამ, ალბათ, თქვენ უფრო დეტალური დაკვირვებები გაქვთ და მათ გაგაზიარებთ. ყოველ შემთხვევაში , ჩვენი სურვილია, რომ თქვენ გულწრფელად, ალალმართლად გაამუქოთ საარენდო ურთიერთობაზე გადასვლის პროცესი, მისი მიღწევები, მისი პრობლემები, ნეიტრალური. რა არის გადასაწყვეტი — ეს არის მთავარი საკითხი.

მე მინდოდა თითბერი მთავარი თვისებაკენ წარმებართა, ყურადღება გამემახვილებინა საარენდო ურთიერთობაზე. როგორ გვაქვს აქ საქმე, და რას ურჩევდით სკკს ცენტრალურ კომიტეტს, მთავრობას, რა იქონონ მხედველობაში აგრარული მოლტიკის შემუშავებისას? თქვენი რჩევა-დარიგება სურდებათ იმათაც, ვინც აპირებს ამ შემოგთხოვნაზე და ზამთარში გადავიდეს მეურნეობრიობის ახალ ფორმებზე. მაშასადამე, ამ ოვალსაზრისთ თქვენი გამოცდილება მეტად საჭიროა.

პირველმა სიტყვა აიღო **მ. ა. ჩარტაევმა** — დღესტნის ასს რესპუბლიკის აკუშის რაიონის ორჯონიკიძის სახელობის კოლმეურნეობის თავმჯდომარემ. მან დაწვრილებით ილაპარაკა, თუ როგორ მუშაობს კოლეტივი საარენდო ურთიერთობის პირობებში ბოლო ოთხი წლის მანძილზე. ამ პერიოდში პროდუქციის თვითღირებულება 4 მილიონი მანეთით და მეტად შემცირდა, რენტაბელობა 2,8 პროცენტიდან 73 პროცენტამდე გაიზარდა. წინათ შრომის ანაზღაურება მთლიანი შემოსავლიდან შეადგენდა 120 პროცენტს, ახლა სულ 38 პროცენტია. რა მოხდა? ეს ადამიანები მიწას ნამდვილ ბატონ-პატრონებად დაუბრუნეს, კოლმეურნეობა კი მათ მიერ წარმოებულ პროდუქციას სახელმწიფო შესასყიდი ფასებით ყიდულობს.

თითოეულ მუშაზე შემოღებულია ანგარიშები. მუშებიც და მართვის მუშაკებიც თანაბარ პირობებში არიან, ყველა ერთსა და იმავეზე ფიქრობს, — რა იღონოს იმისათვის, რომ აწარმოოს ესა თუ ის პროდუქცია, რომ მეტი მოიგოს მუდელადა თუ მწყემსმა, სპეციალისტმა თუ ხელმძღვანელმა.

შეეხო რა მეურნეობრიობის ახალ პირობებში სპეციალისტთა როლს, ორატორმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ მთ ზოგჯერ არ სურთ მთელი ძალ-ღონე მოახმარონ წარმოებას. რატომ? იმიტომ, რომ ბევრ მეურნეობაში მათ დაუდგინეს გარანტირებული ანაზღაურება. ამ კოლმეურნეობაშიც იყვნენ ასეთი ადამიანები, მაგრამ მოგვიხდა მთგანთა განთავისუფლება.

კოლმეურნეობის თავმჯდომარე შეეხო სერიოზულ პრობლემას. ახლა მეურნეობას საშეალება აქვს სახელმწიფოს დიდადაი პირუტყვი მიპყიდოს მომავალი წლის პირველი კვარტლის ანგარიშში. მაგრამ ამის რეალიზაციის ნებას არ რთავენ. ამის გამო მეცხოველეებს მოუწევეთ პირუტყვის მოვლა-შენახვისათვის დახარჯონ დიდძალი საკეკი, მაგრამ კოლმეურნეობის გამგეობას ხომ უფლება აქვს თავად განსაზღვროს რანაირი პროდუქცია რა მოცულობით და როგორ გაყიდოს.

მ. ს. გორბაჩოვი: ეს საინტერესესო საკითხია, იმიტომ, რომ ოლქი და რაიონი დაკავშირებულია ვეგმასთან, მაშასადამე, გეგმის გადაკეთებულ შესაბამისად. მეურნეობა ან ქვეგანაყოფი დაინტერესებულია ნააბარის კონდიციური პირუტყვი, ეს სწორიც არის. რაიონი და ოლქი კი არ არიან დაინტერესებულნი. იმიტომ, რომ მაშინ, როცა ვეგმა შესრულებული არ არის, ამან შეიძლება გავლენა იქონიოს; ადგილობრივ მომარაგებაზე. ეფიქრობ, ეს პრობლემა გადასაჭრელია.

ჩვენს რაიონში, თქვა კიროვოგრადის ოლქის ბარტიის კიროვოგრადის რაიკომის პირველმა მდივანმა **ა. ი. კონდრატიევმა**, ხელმძღვანელების, სპეციალისტების, რიგითი შემსრულებლების დიდი უმრავლესობა ღრმად დარწმენდა, რომ თანამედროვე ეტაპზე ერთადერთი გზა, რომელსაც შეუძლია მკვეთრად გაზარდოს შრომის ნაყოფიერება და ამის საფუძველზე — სასურსათო პროდუქტებიც, საარენდო იჯარაც მისმა სხვადასხვა ფორმამ მოიცვა თითქმის მთელი მიწათმოქმედება, მეცხოველეობის შრომენელოვანი ნაწილი. ამის მეოხებით შეეძლოთ გაგვეზარდა მარცვლეულის მოსავლიანობა, ყველა სხვა სახეობის სასოფლო-სამეურნეო კულტურების, აგრეთვე ზორცისა და ძის წარმოება. რაიონში ალარ არის ზარალიანი მეურნეობანი, გაიზარდა რენტაბელობა. მაგრამ ეს მხოლოდ პირველი ძვრებია, საარენდო იჯარა კიდევ იტყვის თავის სიტყვას.

ეს ... ...

განვავითაროთ არენდა, გარდავქმნათ ეკონომიკური ურთიერთობა სოფლად

საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა

(გაგრძელება)

ვ. ს. ჯორბაჩოვი. სწორია.

ე. ვ. სალდრე. წლინახევრის განავლობაში მაჩვენებელი ერთ ფიქტობრივად კოლმეურნეობა ასი ეკონომიკურ ნაწილობრივ გაეუსწარი ...ულია. მაგრამ ჯერ ჯერჯერობით საქმე, მოლიანად არ გამიშლია, ითქმა, რომ ყველაფრის ყიდვა, გაფთობა, აშენება მიწევს — ამის ...ერთბაშად ვერ იხამ. ნორმალური ფერმა რომ შექმნა, დიდი ...ბერია საჭირო.

ვ. ს. ჯორბაჩოვი. კრედიტების ...ქმე როგორაა?

ვ. ვ. სალდრე. კრედიტებს ჯერ...ერობით ფერმერები არ ილებ. გარდა ამისა, დებულება ...ედიტების შესახებ ისეთია, რომ ...ენობის ასაგებად 7 ათას მანეთს ...ძლევენ. ეს თანხა საძირკველს ...ე ეყოფა.

ვ. ს. ჯორბაჩოვი. ესეც მნიშვ...ელოვანი საკითხია. კაპიტალზ...ბ დროს ფერმერი კრედიტით ...ბრგებლობს, სოციალიზმის დროს ...ი მისთვის იგი არ არის? ეკ კი, ...ი, კიდევ რას ამბობენ, თქვენ ...ეანონო გამომსვლელო, ა ს ე ...ქვა, უკანონო საწარმოს წარ...ომადგენელი ხართ.

ვ. ვ. სალდრე. დიახ, ეს ასეა.

ვ. ვ. ჯორბაჩოვი. ბევრს ...ვენს მასშტაბით მართლაც და...ანონებული არა ვარ. მხოლოდ ...რესაბლოკის მასშტაბით ვარ.

ვ. ს. ჯორბაჩოვი. დავაკანონებთ.

ვ. ვ. სალდრე. მაწესთვის ...დენს ვიხდი, რამდენსაც მისი სა...ეგებლობისათვის კოლმეურნეო...ები იხდიან, — 350 მაღეთს ჰე...ტარში. გზების მშენებლობა კი, ...ე ფერმის, ფერმერს არ უნდა ...ესრულებოდეს. იმიტომ, რომ ასეთ ...ენ...ვებში მას შეუძლია დადგ...ბა ლაგბაუში და თქვას: სდეკ, ...ენმს გარდა, აქ არავინ არ უნდ...ა ...ალოსო. გზა ერთად, სახელმ...ეწიფოს დახმარებით უნდა შენდე...ბოდეს.

ვ. ს. ჯორბაჩოვი. პრობლემა დასმულია. ჩვენს სკა-ბაა-ს ...ბთავარი ის არის, რომ ყველაფერი ინგარიშება და ანალიზდება. ...ენათ კი როგორ იყო — ვისაც ...რა უნდა ის აკეთოს — ვისაც ამი...ათვის თავი სტკივა. გვითხა...რინ, რას წარმოადგენს მეურნე...ობა, როგორია თქვენი შედეგები?

ვ. ვ. სალდრე. 28 ჰექტარი მი...წა მაქვს, აქედან ვამუშავებ 21 ...ექტარს, სპეციალიზაცია რძის ...წარმოებაა. მე არა მაქვს ისეთი ...ბეულალური ალრიცხვა, როგორც ...კოლმეურნეობებშია. ხარჯებს გა...წყვეტ და თავადვე ჩამოვწერ. წელს ...ახელმწიფოს მივყიდე 184 ცენ...ტნერ ხორცს. 100 ჰექტარზე გაა...ბარიშებით და 1250 ცენტნერ ...ძალს.

სოფლის კოოპერაციულ კოლ...ქტივებში ურთიერთობაზე ილა...პარაკა **ვ. ვ. უშაკოვმა** — ჩიტის ...ოლქის სკკპ ცენტრალური რაკო...მის პირველმა მდივანმა. რაიონში ...ფიქმნილ 245 კოოპერატივი, 6 მეურნეობაში და მომსახურე და გადამქმაუფებელი დარგების ხუთ საწარმოში. 15 კოოპერატივს საოვგში ჩაუდგნენ კომუნისტები, 69 კოოპერატივს — სოფლის მეურნეობის სპეციალისტები.

პარტიის რაიონულ კომიტეტს მოუწია დიდი ახსნა-განმარტებითი მუშაობა, სანამ ხალხი ჩაინფიქრის არსს გაიგებდა. იძულები...ენ გავხდი ძირფესვიანად შეგვეცვალა ეკონომიკური და პოლიტიკური სწავლება, საფუძვლად დავუდეთ ეკონომიკური ცოდნის ...ელებლობებს. ამავე დროს ყველა სხვა კოოპერატივს, მაგალითად, საზოგადოებრივ კვებასა თუ სხვა სფეროებში, ასეთი შესაძლებლობანი აქვთ.

კოოპერატივების წევრები მწვავედ სვამენ საკითხს იმის თაობაზე, რომ შეიძინონ მანქანა-მექანიზმები ადგილებზე მაღალბარიანი რძის, ხორცისა და ბოსტნეულის პროდუქციის გადამუშავებისა და სახელმწიფოსთვის მისაყიდად.

ვ. ს. ჯორბაჩოვი. ნეტავ გამოჩნდებოდეს კოოპერატივი, რომელიც ყოველივე ამის გადასამუშავებლად გამოუშვებდა შეიარაღებულ ტექნიკას, უშუალოდ კოლმეურნეობაში აწარმოებდა საბოლოო პროდუქციას. რამდენი პროდუქცია შეგვეხებოდა! არადა, ყველა მოწონაა მეურნეობას ხომ აქეს გადასამუშავებელი საამქროები, აგუროსა და კოსხერვის ქარხანები, საზამთრო ტანსაცმლის საკერავალო ან კოოპერაციული საამქროები სამრეწველო საწარმოთა. იმიტომ, რომ ზამთრობით ადამიანები თავისუფალი არიან.

ხმა. მიხეილ სერგის ძეს! გაჩნდა კოოპერატივი, რომელიც აგუროს მცირე ქარხნებისათვის მოწყობილობის დამზადებას აკისრულებს.

ვ. ს. ჯორბაჩოვი. აი, ეგ არის — უნდა შეექმნათ, უნდა დავანგროთ მონოპოლიზმი, რომელიც ჩვენში ბატონობს.

თავის საარენდო კოლექტივში შრომის ორგანიზაციის შესახებ ილაპარაკა **ვ. ნ. ონიშენკომ** — ზერნოგოვის ოლქის პროლეკის რაიონის ბორისენკოს სახელობის კოლმეურნეობიდან. სატრაქტორო ბრიგადაში გაერთიანებული ცხრა მექანიზატორი საარენდო ინკარზე გადავედი. აიღო ტექნიკა, 946 ჰექტარი მიწა. ჩვენ, თქვა ორატორმა, ვგრძნენთ, რომ ეს ჩვენი მიწაა. ზოგიერთი გვაშინებდა: მოგვაუხეშებენ, ისე და ისე ეწებაო. ჩვენ კი ვეუბნებოდით: „ბალო, ვიარით წინ!“ ჩვენ თვითონა ვართ ბატონ-პატრონები. არც ბრიგადირი გვყავს, არც ადმინისტრატორი, არც არავინ, ჩვენ, ჩვენ ვართ ყველაფერი. მერე როცა ამოცანებს თავი გავართვეთ, სხვა განყოფილებებსაც ვეხმარებოდით. 1987 წელს ჰექტარზე 56 ცენტნერი ხორბლის მოსავალი მოვიწიეთ, წელს — 50 ცენტნერზე მეტი. ჩვენ უკვე ალარ ვგეშინია, წინ მივდივართ. ყველას დავუმტკიცეთ.

დღეისათვის მოხნულია ზზრალი, ბიხვრაები გაწმენდილია. ჩვენი კომპაინერები ვ. ბულა, ვ. სოლოვეი, ი. ლუტვინი საუკეთესო მლეწავები არიან კოლეუერობაში.

წელს მიწისა და სხვა საშუალებების 10 წლის არენდის ხელშეკრულებას მოვაწერეთ ხელი. საკუთარი ფულით გვინდა შეეკეთონ გზა სატრაქტორო ბრიგადისაკენ, ავაშენოთ სასადილო, ეიყიდოთ აგტომობილი. სამეშაოზე ხომ ადრე მივდივართ და გვიან ვამთავრებთ — მინდვრები კი 946 ჰექტარზეა გადაჭიმული. ბევრი რამის კეთება გვიხდება თვითონ. მაგრამ სპეციალისტებსაც ვეხმარობთ, როგორც საჭიროა: მაგალითად, მეცნარეთა დაცვისათვის. რიცა გვჭირდება კიდევ რაში დახმარება, ვუთხდებით. ასე ვეუბნებით: თუ ჩვენ სასარგებლოდ იმუშავებ. გადაგიხდით, თუ დაწევ ან რამეს გაგიუჭებ, შენ გადაგიხდა.

მომაჩნია, ამხანაგებო, რომ საარენდო ინკარა ძალზე კარგი საქმეა. იგი გვრაზმავს ნამდვილი მუშაობისათვის.

ტრიბუნაზეა პარტიის ორიოლის სოლენო კომიტეტის პირველი მდივანი **ი. ს. სტეროვი.** კოლეკტიური ინკარის მეშვეობით, თქვა მან, წინ გავიპრეთ, წინ წავიწიეთ. მაგრამ მაშინვე შეეხნეთო, რომ ამ კოლექტიურ ინკარში ცუდად კონტროლდება დანახარჯები, ბოლოდან არ მოქმედებს ხარჯვასაწარმოებლად მექანიზმი. ჩვენ სწორად შევიცვალეთ ორიენტაცია და გასული წლიდან აქტიურად დავიწყეთ მუშაობა არენდისათვის. პირველი მომენტიდან არენდამ, როგორც აფეიქების ტალღამ, მაშინვე დაადასტურა თავისი უპირატესობანი. ყველა, ვინც თუნდაც ოდნავ შეეხო ამ ახალ მეთოდს, მაშინვე მისი მომხრე გახდა. ჩვენ პირველად დავიწყეთ განსაზღვრა, ვინ ვინ არის, დავიწყეთ ტალანტების, ადამიანის ნიჭის გამოვლენა, დაიწყო გაუპირობენელი საკუთრების შტურმი.

დღეს არენდაში, რასაც ჩვენ წავაწყდით, ყველაზე „მთავარი ფორმა: რომელი გამოიყენონ? დღეს მრავალი ფორმა გვაქვს, საარენდო მიეცეთ ყოველგვარ შესაძლებლობას, დაე განვითარდეს, შემდეგ ვნახოთ, რა გამოდა. ეს არის წვრილჯგუფური, სპეციალიზებული რგოლები. გაჩნდნენ ვიფრონსეიალიზებული არენდატორები, როგორც ბალტიპირეთშია.

ჩვენ ვიფიქრეთ, იქნება საჭიროა ისე დავაყენოთ პოლიტიკური მუშაობა, რომ ეიპოვოთ ინიციატორები უმთავრესი მიმართულებით. 36-სათიანი პროგრამით ვასწავლეთ პარტიის საქალაქო და რაიონული კომიტეტების ყველა მდივანს, მოვაწყეთ ატესტაცია, ვასწავლეთ თავმჯდომარეებს, სპეციალისტებს, რაიონული აგროსამრეწველო გაერთიანებების ხელმძღვანელებს, სულ 90 ათას კაცს. ჩვენ უნდა გამოგვანახა პირველმაქალაგები — ამ მიმართულების მეზობლობრივ ერთგული ადამიანები. ყოველთვიურად დავიწყეთ დისკუსიების მოწყობა არენდატორებთან. რა ცოცხალი ფორმაა ეს, რა საინტერესოა მათთან მუშაობა! ყველას მოსწყინდა თათბირები და მოხსენებები, მათ გაიწამეს ადამიანები. აქ კი საგნობრივი სკა-ბაა-სია ადამიანთა საკრიბებზე. დღეს ჩვენში შექმნილია 4 ათასზე მეტი საარენდო კოლექტივი სხვადასხვა მიმართულებით: 390 — ოჯახის საფუძველზე, 53 — საარენდო ინკართან, 500-ზე მეტი სპეციალისტი ახლა საარენდო ინკარზე გადაეგზავნა და დაახლოებით ათასამა გამოთქვა საარენდო ქვეგანაყოფებში გადასვლის სურვილი.

ვ. ს. ჯორბაჩოვი: იაგორ სიმონის ძეს, ხელსაყრელი მომენტი დამიდგა ჩაგრთო თქვენ საუბარში. ჩვენში, თუ სტატისტიკას გადავეხედავთ, საერთოდ ინკარასთან და არენდასთან დაკავშირებით ყველაფერი რიგზეა. კოლოსალური თვალსახვევი კი კიდევ არ აღმოფხვრილა. თუ არენდას, ინკარს საფუძველად არ უდეგს თვითმართველობა. სამეურნეო ანგარიში, ეს სისულელეა, ამხანაგებო, ეს ანგარიშისთვის ხდება. ძალიან არ გვინდა, რომ ჩვენში, როგორც იტყვიან, მთლიანი არენდიზაცია დაიწყოს. უნდა ვიმოქმედოთ, ადამიანებთან ვიმუშაოთ.

აი, დაიწყო ალოჩინება ოროლის სოფელმა. და ის, რაც კეთდება დიდხაა. აზრიანად, ადამიანებთან მოთათბირებით, ეს ნამდვილად კარგი და სწორია. ჩვენ არ გვეშინოდა უბრალოდ რაღაც ტემპი, გვეშინოდა რეალური მუშაობა, რეალური არენდა, რომელიც ეს ნიჭი ჩაგვრეს. ქალალდები, ანგარიშები კი ყოველთვის ბლომად გვქონდა.

— კოოპერაცია, არენდა, ხაზგასმით აღნიშნა თავის გამოსვლაში ი. ს. სტეროვმა,—უაღრესად ეოცახალი და საჭირო საქმეა. ნეტარ, კოლეკტივიზაციის ეპრიოდის შემდეგ. თქვა მან, პირველად ვაბარიელებთ არა მარტო ზედნაშენისა და სამმართველო სტრუქტურების, არამედ თვით ცხოვრების სამკვიდრო, პირველად საწარმოო კოლექტივის, მთელი ჩვენი სისტემის ეოცახალი ჯერედის რეფორმას, ეაღორძინებთ ადამიანის ბუნებრივ ინტერესს მიწისადმი, ვაძლევთ მას ინტელექტისა და საკუთარი ინიციატივის საბიჯეს.

სატყვა ეძლევა ჟურნალ „ოკტიაბრის“ მთავარ რედაქტორს, მწერალს **ა. ა. ანანიევს:** ყოველგვარი საქმე, თქვა მან, მით უმეტეს ახალი, არ შეიძლება არ გაჩმტკიცდეს ჰუმანტარულად, გაწსაკუთრებთან სოფლის მეურნეობაში, სადაც ახლა ორგანიზაციულ გარდაქმნასთან ერთად მიმდინარეობს ადამიანის ფსიქოლოგიური გარდატეხა. შეადარა რა სოფლის მეურნეობა თავისებურ საათს, რომელიც არათუ ყოველდღე უნდა მომართო, არამედ უნდა უზრუნველყო მისი მოძრაობის შინაგანი ძალა, მწერალმა ყურადღება მიაპყრო ორ ფაქტორს.

პირველი — ეს არის წინასწარ მორიგება, ანაზღაურება არა მუშაობისათვის, არამედ სამუშაოზე გამოცხადებისათვის. მაგრამ იდეოლოგიურად ხომ 70 წლის განმავლობაში ვამბობდით, რომ ეს სოციალიზმის მონაპოვარია. და ყოველი გლეხი ამას ასე აღიქვამდა: იქნება თუ არა მოსავალი, მას მაინც გამოკვებავენ.

აქ ფაქტა მეორე საკითხი. თუ ეს წინასწარი მორიგებაა, ან ჩვენ ახლა ავიღებთ და არ გადავეუზდით იმას, რაც არ გამოუმუშავებიათ. მაშასადამე, ჩვენ ძალთა, ასე ეთქვათ ვაიძულებთ ადამიანებს ხელი მიაყონ საარენდო ინკარას. უკვე არის კამპანიურობის მრავალი სიმპტომი.

როგორც მწერალი, რომელიც მრავალ სხვადასხვა წერილს იღებს, წაეედი მოსკოვის ოლქში. არენდატორებთან '— ახალგაზრდა ოჯახთან საუბრის დროს ირკვევა: მოვიდნენ ენთუზიაზმით, მათ მისცეს 7 ჰექტარი 13 ეურსის დაშორებით, 20 ჰექტარი კიდევ 13 ეურსის დაშორებით და კიდევ 18 ჰექტარი 20 ეურსის დაშორებით. ეი ასეთი „საარენდო“ ინკარა. ოჯახს მისცეს ორი ტრაქტორი. ერთი მუხლუხა, ერთი — თვლიანი. მუხლუხა ტრაქტორის ტარება არ შეიძლება მოასფალტებულ გზაზე და საერთოდ ერთი ადგილიდან მეორეზე გადაყვანა. ჩვენ კი პრესაში ამას არენდად ვასაღებთ.

არის სიმპტომები, რომ ეს ჯერჯერობით კამპანიაა, მეორე მხრივ, დღეს არ შეიძლება იყოს პანაკეა ან ერთადერთი შეხედულება სოფლის მეურნეობაზე. რადგან იქ, სადაც მარცვლეულია, — ათასობით ჰექტარი, იქ არის თავისი ფორმები, და არ შეიძლება იყოს ფერმერი, იქ სადაც მეცხოველეობაა, შეიძლება იყოს ფერმერი და ა. შ. და თუ ჩვენ მზად არა ვართ ფერმერობის ახალი ტიპისათვის, რომელსაც ჯერ არ ვიცნობთ, გამოდის, რომ მოლად მზად არა ვყოფილვართ ფერმერობის ძველი ტიპისთვისაც კი, რომელიც ნაწილობრივ მაინც აღგვიდგენდა დღეს მიწისადმი დაკარგულ დამოკიდებულებას, ბატონ-პატრონის გრძნობას.

მზადდება კანონი არენდის შესახებ. ან რა უნდა გავთვალისწინოთ მასში: მიწა ჩვენში ეკუთვნის ხალხს, ჩვენ იგი აქტიბით მივცეთ კოლმეურნეობებს მუდმივი სარგებლობისათვის, მაგრამ იმისათვის, რომ ფერმერობა როგორე შემიდე ვაბოლოდ, ეს აქტი იქ, სადაც ეს საჭიროა, უნდა შევცვალოთ და გადავაქციოთ ისეთ აქტად, რომელიც მუდმივი სარგებლობისათვის გადასცემს მიწას გაყოფვის უფლების გარეშე.

სოციალიზმის სიფოცტლისუნარიანობის უზრუნველყოფისათვის უნდა უკეთეგოთ გარკვეული ფორმები და ვეძიოთ ახალი ფორმები, და ეს უსასრულოდ, დღეს ძალიან შორს უნდა ვიყურებოდეთ.

იქნება კანონი მიწათსაობებლობის შესახებ. ეს კარგია. მართლაც, თქვა ორატორმა, ახლა მიწას 80 პროცენტით სიმბოლოდ აიკიქვამი. გეტყვიან, ამ ცოტა ხნის წინათ ტელევიზიით, არ მინდა ტელევიზიის მუშაკები, ასე ვთქვათ, გავაკრიტიკო, უცვიმ ბამდინ ტელეფონებით ახალგაზრდა კორესპონდენტი და ამბობს: „ძვირფასო მეგობრებო, ი ა ქ, ჯერ კიდევ ბუნის კარტოფილი მოჰყავდათ, დღეს კი, ნეხეთ როგორი კომბინატი დგას“.

მე კი ვფიქრობ, როგორ, იქ, სადაც კარტოფილი არ იზრდებოდა, იქ კომბინატიც არ არის, ამეწინა კი ეფილებოდა.

ვ. ს. ჯორბაჩოვი: ამ მოვლენას წავაწყდი ერასნოარსკის მხარეში. რადგენ სამრეწველო ობიექტია აქ აშენებული. და ამ დროს მთელი სოფელი პრაქტიკულად დაოუპუელი.

— როცა ოჯახური იჯარა გაჩნდა, ზოგს ეს მორიგი მოჩვენებითობა ეგონა, — თქვა მოსკოოვის ოლქის ნარო-ფომინსკის რაიონის საბჭოთა მეურნეობა „ეკრეეს“ სარძეო-სასაქონლო ფერმის „ტიუტჩევის“ ოჯახური საარენდო კოლექტივის ხელმძღვანელმა **ვ. ი. ბუსენკოვმა.** — იყვნენ ისეთებიც, ვინც თვალს დევნებდნენ, რა გამოვა ამედანო.

20 წელზე მეტ ხანს ვიმუშავე მექანიზატორად, და ამ ბოლო დროს მშვიდად ვეღარ ეუსეურებდი ჩემს ცარიელ ეზოს. გადავწყვიტე მეც ამეღო ფერმა იჯარაზე. იქ 50 ძროხაა. ჩემს შემდეგ ჩვენს საბჭოთა მეურნეობაში იჯარაზე გადავიდა კიდევ სამი ოჯახი, ახლა კი რაიონში უკვე 35 ოჯახური ფერმა მოქმედებს.

შეიძლება თქვას, რომ ჩვენ შთამომავლობით გლეხები, ჩამოგაშორეს გლეხობას მუშაობის მრავალი წლის მანძილზე, ჩვენ გავხდით დაკარგული სასოფლო-სამეურნეო მუშები. მექანიზატორებს მეცხოველის ახალი პროფესიის თვისება მოგვიწია. რა თქმა უნდა, მე ვემზადებოდი ამისათვის. ჩემი ცოლი ფერმაში მუშაობდა მწველადად. ვკითხულობდი ლიტერატურას, რომელსაც არც დღეს ვანებებ თავს. მუშაობის შედეგები კარგია.

მიმდინარე წელს ჩვენი საბჭოთა მეურნეობა ამარებს მიიღოს 3.200 კილოგრამამ რძე, მე კი ჩემს ფერმაში 5.200 კილოგრამის მიღებას ვვარაუდობ და ზუსტად ვიცი, რომ მივიღებ. მგონია, უახლოეს ხანში 6-ათასიან მიჯხას გადავაბიჯებ.

რძის თვითღირებულებამ ფერმაში შარშან 24 მანეთი და 49 კაპიკი შეადგინა, საერთოდ საბჭოთა მეურნეობაში კი 40 მანეთი და 49 კაპიკი. საბჭოთა ყოველდღიურად ვითვლიდეთ არა მარტო მანეთებს, არამედ კაპიკებსაც. საკვების დამზადების ხარჯების შესაცირებლად ჩვენ — სამი ოჯახური ფერმის წევრები — წელს კოოპერაციად გაგვერთიანდით, საბჭოთა მეურნეობაში ოჯახით ავიღეთ ტექნიკა და 60 ჰექტარ ფართობზე 300 ტონა ჩინებული ხარისხის თივა დავამზადეთ.

განსაზღვრა ერთი ტონა თივის ფასი — 20 მანეთი და 30 კაპიკი. მაგრამ სპეციალტრო ანგარიშებისა და ადმინისტრაციული ამარატის შენახვის ზედნადები ხარჯების გათვალისწინების შემდეგ გამოვიდა, რომ ჩვენ მას ვიყიდით 37 მანეთად და 50 კაპიკად. ეს ის ფასია, რომელიც განსაზღვრულია ჩვენთვის ხელშეკრულებაში.

ვ. ს. ჯორბაჩოვი თქვენ აღძაერთ დიდი საკითხი. ჯიშთსანაშენე „ზიბინოში“, სხვა მეურნეობებში, სადაც საოჯახო კოლექტივები ამარა კუნძულებივით არიან, მათ უჭირთ ცხოვრება. მათ მიმართ იყენებენ ოჯახისა და სრული სამეურნეო ანგარიშის მკაცრ მოთხოვნებს, და ამავე დროს მთავარ იღებენ ძველი ინსტრუქციების მიხედვით. აი, ეს აგრომეურეების სპეციალისტების საქმეა.

ვ. ი. ბუსენკოვი. ჩნდება მეორე დაბრკოლება. არ არის დადგენილი ერთი ჰექტარი მიწის ღირებულების ნორმატივი. ჩვენ არ ვიცით, რამდენს გადავიხდით მიწისათვის, რათა ჩვენ თვითონ ვაწარმოოთ პროდუქცია ამ მიწაზე. ეს კი ბევრია. ეთითეოლა ბუმაკა ეს ...ისეთ საარენდო ოჯახის დროს ზრ...ილ...ვა. თითოეულმა მუშაკმა უნდა იცოდეს, რომ მისი პირადი შემოსავალი იზრდება მხოლოდ იმ შემოხვევაში, თუ მეტ პროდუქციას აწარმოებს, გაიუმჯობესებს ხარისხს, შეამცირებს მის თვითღირებულებას.

საარენდო ოჯახის დროს უნდა იყოს ხელშეკრულება, ანგარიშსწორების ანგარიში და ჩვენ ფიგნაკი, მეტი არაფერი. ხოლო ის, რაც წინათ იყო — საბეურნეოანგარიშებრივი დაკანონება, გეგმები, ნორმები, ფასდებები, ინსტრუქციები, — ყველაფერი ეს კანონით უნდა გამოკრა და გვერდზე დადგა.

მოსახლეობაში უდიდეს ახსნა-განმარტებითს მუშაობაზე ილაპარაკა მოგალოვის ოლქის ზალოვის რაიონის საბჭოთა მეურნეობა „გოროდეცის“ დირექტორმა **ა. გ. ლეკანენკომ.** უფროსნეს ყოველია ამ მეურნეობის სპეციალისტები და ხელმძღვანელები ეს ეკონომიკური ...ქვეყნის მოწინავე კოლეკტიურ...ებ...ის და საბჭოთა მეურნეობებ...ის. ფილ...ოსოფ...ია, ...ალ...ოსნ...ა ...ალ...ოსნ...ა ...ალ...ოსნ...ა

განვავითაროთ არენდა, გარდავქმნათ ეკონომიკური ურთიერთობა სოფლად

(დასასრული)

მბოლოდ ასე, პირდაპირ, დამამზადებელი კანტორების, ხელ-ბოსტნეულის გაერთიანებების, ყოველგვარი შუამავლების გარეშე შეიძლება უდანაკარგოდ გაგყიდოთ პროდუქცია. გასაღება ფართოდ მოგვარებული და ყველასათვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს.

სოფლის მეურნეობის პროდუქციის აწარმოებელის საკვანძო კა. სკალია. მან უნდა: იმუშაოს მინდორში, თავის ნაკვეთზე. მაშასადამე, ამოწყიდა იმის საკითხება, რომ დიდ ქალაქებთან შეიქმნას ხიდბოსტნეულის ფერილ-საბითუმო ბაზრები დ. ა. შ. ეს ძალზე საჭირო.

ორატორმა წამოაყენა წინადადება, რომ ცენტრალური ტელევიზიით პროგრამა „ეროვნულ" და სასურველ გადასცეს ხოლმე დიდი ქალაქების ბაზრებსა და საბითუმო ბაზრებში ფასების ინდექსები. ასევე ინფორმაციებს მიიღებ შეიძლება ადგილობრივ სამეურნეოებში. ფასების ინდექსები ყველას სჭირდება, ისინი მოგვიწოდებენ არეფლისათვის, ისეთი პროდუქტების წარმოებისათვის, როგორებიც ცოტაა, ისინი ფასებს შეამცირებენ იქ, სადაც ახლა სიძვირეა.

„ეკონომიკა" რ შეხვედრის შედეგები, ე. ს. ბოლბასოვმა თქვა:

თუ შეეჯაჭვებთ მთელ ჩვენს ტერიტორიას, საერთოდ ერთ რამეში ჩვენი ახრი ერთმანეთს ემთხვევა, მთავარი ამოსავალი პუნქტია ადამიანი. შესაბამისად მომზადებული, დაინტერესებული, ყველაფერით უზრუველყოფილი ადამიანი, რომელსაც უყვარს მიწა და სასოფლო-სამეურნეო შრომა. ამ შეხვედვაში თავს მიგაყოვნებ ოტკიბინტებს. თუმცა საქმე ეხება იმას, რომ ჩვენც ძალზე ბევრი დაეკარგეთ იმაში, რაც შეეხება სოფლის კაცს, სოფლად ცხოვრების წესის ჩამოყალიბებას, განვიცადეთ სტრატეგიული ხასიათის უდიდესი დანაკარგები. რაც სათქვენოა, ამას განიცდის მთელი ჩვენი საზოგადოება. ისეთ მდგომარეობაში, როგორიც საბჭოთა კავშირია, რომელსაც აქვს ყოველივე საჭირო, მათ შორის პოტენციალიც ადარარეულ სექტორისათვის, მისი ნორმალური ფუნქციონირებისათვის, ჩვენ ჯეროვან დონეზე ვერ გადაგვიწყვეტია სასურსათო საკითხი.

ახლა ისე უნდა ვიმოქმედოთ, რომ შეექმნათ ეს წინამძღვრები, დასახტელ ამოცანების გადაწყვეტაში ჩავაბათ სოფლის კაცი, სოფლის მშრომელი და ყველა, ვინც მოისურვებს შემდგომში თავისი ბედი დაუკავშიროს აგრარულ სექტორს. შეექმნათ ეს წინამძღვრები, რათა ადამიანები დარწმუნდნენ, რომ მათს შრომას საზოგადოება დიდად აფასებს, რადგან ჭლეხს შრომის პრესტიჟს, მე ვფიქრობ, მძიმე დარტყმა მიაყენეს. მაგრამ უნდა ვთქვა, რომ ჩვენს გარდაქმნაში ეს ერთადერთი სიძნელე როდია.

გლეხადლად უნდა ვუთხრათ საკუთარ თავს: ჩვენ, ალბათ, ყველაფერი სრულად ვერ წარმოვიდგინეთ, როცა გარდაქმნას ვიწყებდით. ახლა ვხედავთ, რომ ყველაფერი გაცილებით უფრო რთული, უფრო ძნელია, მაგრამ, ეს კიდევ ერთხელ გვარწმუნებს, რომ გარდაქმნა აუცილებელი ყოფილა. ვალდებული ვართ ჩვენი ღირებულებების ბაზაზე, ჩვენი სოციალისტური არჩევნის ფარგლებში ავაღორძინოთ საზოგადოება. ამ აღორძინებისათვის ჩვენს სოციალისტურ წყობილებას უდიდესი შესაძლებლობები აქვს, რადგან მისი საფუძველი, თვით მისი ბუნება შეიცავს ადამიანზე ორიენტაციასა და მმართველობას, მთელი ჩვენი საქმიანობის ცენტრია ადამიანი. ჩვენ უნდა დავუბრუნოთ მშრომელ პატრონი, მაქსიმალურად გამოვიყენოთ პოტენციალი, რომელსაც სოციალისტური საკუთრება შეიცავს, ისე ვქნათ, რომ ადამიანი მიწაზე ეკონომიკური და სამართლებრივი თვალსაზრისით მტკიცედ დამკვიდრდეს როგორც მისი ბატონ-პატრონი.

დემოკრატიის, სოციალისტური დემოკრატიის (რადგან სხვა დემოკრატიას ეს არ ძალუძს, იგი ამაზე არ არის ორიენტირებული) მექანიზმის მეშვეობით ჩავაბათ ადამიანი პოლიტიკურ პროცესში, რათა ყველა ძირითადი გადაწყვეტა ნამდვილად იყოს თვით მშრომელთა საქმიანობის ნაყოფი, და არა ამარტანა, ყველაზე კომპეტენტურისაც კი, ხალხის ყველაზე ეროვნულისაც კი: საზოგადოების გაჯანსაღების, მისი მორალური, სულიერი აღორძინების მე-შეეფობი ადამიანი უფრო მეტად უნდა ვგზიარით სოციალისტურ ღირებულებებს, ჩვენს მორალს, ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებებს.

ყოველივე ეს, კაცმა რომ თქვას, ზიარკეუჩვენია. ამხანაგებო, აი, რატომ არის, რომ ჩვენს გარდაქმნას ვეწვევით ყველა ამ მთავარი მიმართულებით.

ვფიქრობ, რომ ყველაფერი, რაზეც დღეს ვისაუბრეთ ჩვენს შეხვედრაზე, ესეც არის ადამიანის დაბრუნება ფუძემდებელი ღირებულებისაკენ, იმისაკენ, რასაც გვპირდები ან რამაც უნდა უზრუველეყოს წარმოებითი ურთიერთობის გარდაქმნის მეშვეობით სოციალიზმის ახალი სახე, დემოკრატიზაცია. საარნენო იჯარის, საარნენო ურთიერთობის მეშვეობით მიმდინარეობს არა მარტო ეკონომიკის, არამედ იგრეთვე მოლიანად საზოგადოების კოლოსალური დემოკრატიზაცია. აქ ყველაფერი ერთმანეთს ერწყმის. ეს ფერმეური, რეგიონული ერთიანობა.

ეს პროცესი იმითაც არის ძალზე მნიშვნელოვანი, რომ იგი ეხება საზოგადოების ბაზისს, საფუძველს. გარდაქმნის იმპულსები ერთბაშად გადაეცემა ადამიანის ცხოვრების ყველა სფეროს. ამიტომ ძირითადი ამოცანაა წარმოებითი ურთიერთობის გარდაქმნა. ეს მთელი ეკონომიკისა და აგრარული სექტორისათვის უპირველესი მნიშვნელობის ამოცანაა.

დღე, მრავლად გვქონდეს ახალი ფორმები. მე ძალიან ფრთხილად და გარკვეული შიშით ვრეკავრეგ წინადადებაზე შეიქმნას ტალონური მეურნეობა. საცდელი მეურნეობები, საბაზო მეურნეობებიც, იეოცხლე. უკვე გვქონდა. გვქონდა „მოდელებიც".

ვფიქრობ, მთავარი სხვა რამეა. არის სოციალისტური საკუთრება, და მისი პოტენციალი უნდა გამოვაელინოთ ადამიანის გაჯტეტურების მეშვეობით, წარმოებით ურთიერთობაში მისი მდგომარეობის განმტკიცების მეშვეობით. ეს არის საკვანძო მომენტი, ეს არის გარდაქმნის არსი. განსაკუთრებით აგრარულ სექტორში, რადგან აქ საქმე ეხება მიწასთან, ცოცხალ ორგანიზმებთან ადამიანის კავშირს. და იგი არ შეიძლება აქედან ამოგვიჭოთ. როცა ამას ვეშვრებით, მაშინ ზდება ადამიანის ჩამომრავება, გაუცხოება მიწისაგან, სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისაგან. და ეს გავლენას ანდენს სოფლის მეურნეობაში შრომის საბოლოო შედეგებზე.

ამიტომ ეფუძნოს მეტად ღ. უფნარეს ყოველსა გვეკრდება წარმოებითი ურთიერთობის გარდაქმნა აგრარულ სექტორში. დაე, ყოველივე ამაში, რაც შეეხებიმ ამ ზონის, რეგიონის კონკრეტულ პირობებს, მოქმედებს, ამორეკილებს ამ ამოცანას, მიიღოს სიცოცხლის უფლება. ამასთან დაკავშირებით არ უაოკეყოფ არც ერთ ფორმას, რომლებზეც აქ იყო ლაპარაკი. საფუძველია კოლმეურნეობები და საბჭოთა მეურნეობები, კოოპერატივები, საარენდო ურთიერთობა, ადამიანის კავშირი მიწასთან, საწარმოო საშუალებებთან. და ჩვენ არ გვპირდება ეფოსსიპეიდის გამოგონება, . უნდა გამოვაეფლინოთ პოტენციალი კოოპერატივების კოოპერატივის მეშვეობით — ეს მთავარი მმართველობაა. აქაც შეიძლება იყოს სხვადასხვა მიდგომა და ფორმა, რადგან კოლმეურნეობები და საბჭოთა მეურნეობებიც სხვადასხვაგვარია.

არაშვიმიწანიდაგიან ზონაში, მაგალითად, ჯერ უნდა შეექმნათ პირობები, რათა იქ ხალხი დაბრუნდეს, მაშინ ეს პროცესი განვითარდება. ეს არ ეოქმეს იმის, რომ ადამიანი საარენდო ურთიერთობის მეშვეობით უნდა დავბრუნოთ მიწას ამ ზონაში. ხოლო ესტონეთში, ბალტისპირეთში საკუთარი ჩამოყალიბებული ტრადიცია აქვთ.

უნდა მოვახდინოთ კოლმეურნეობისა და საბჭოთა მეურნეობის ინტეგრირება ინდივიდუალურ სექტორთან ხელშეკრულების მეშვეობით, ჩაერთოთ ინდივიდუალური სექტორი წარმოებიდან ურთიერთობაში და ამით კიდევ უფრო მეტი სოციალისტური ხასიათი მივანიჭოთ მას. რათა არა კერძო მესაკუთრე, როგორც ამას ზიზღით ამბობდნენ ჩვენში, არამედ ნამდვილი და ყაირათიანი ბატონ-პატრონი იყოს ინტეგრირებული კოლეკტიურ მეურნეობასთან სოციალისტური საკუთრების საფუძველზე.

მოკლედ, მე მხარს დავუჭერდი ყოველივე იმის, რაც მართლდება საქმით, მთავარი მმართველობა — ადამიანის დაბრუნებით მიწასთან ეკონომიკურ ურთიერთობაში დიდი გარდაქმნების, ცვლილებების მეშვეობით. ეს არის პირველი ეტიდან, რაც მიხდოდა აღმეინიშნა დასასრულ.

მეორე. დღეს მაინც მტკიცედ უნდა ვთქვათ: ახალ ეკონომიკურ ფორმებზე მთელი მეურნეობებით უნდა გადავიდეთ. მაშინ არ იქნება ხელის მოობობის, პირობების ერთისათვისა და უკმაყოფილების საბაბი სხვებისათვის. და ეი, მაგალითი. აკაკი ივანეს ძე ჟღენტმა და სხვებმა ამაზე ილაპარაკეს. რეა თუ ცხრა თვეს იმუშავეს, და დაბეთ — უკვე ერთ წელეწადში მეურნეობა, რომელსაც 750 ათასი მანეთი ზარალი ჰქონდა, დღეს მომგებიან მეურნეობად იწოდებს. შემდეგ იგი დაარჩენილს ტემპს, და ადამიანები გამხნევდებიან, იწამებენ თავიანთ ძალებს. ყველაზე მთავარი სიძნელეა ადამიანთა ფსიქოლოგიის მეც�eა. კაცი ფიქრობს: ხომ არ მომატყუებს ყველოსობა, რაში გვითვლეს იგი? პატიისნად, ალალმართლად უნდა ვიმოქმედოთ, რათა ხალხმა იწამოს ჩვენი პოლიტიკა, ჩვენი პრაქტიკული მოქმედება. ეს შეესაბამება მთელი ჩვენი საზოგადოების — როგორც მუშათა კლასის, სოფლის მეურნეობის მშრომელების — ინტერესებს. მხოლოდ მათი ინტერესების ბარმონიზაციით შეიძლება ეს გაკეთდეს. ქვეყანაში დაგროვილი გამოცდილება, იგი კი უკვე მნიშნელოვანია, გვიჩვენებს: მთელი ფრონტით უნდა ვიარაოთ ამ მიმართულებით, გადავიდეთ მეურნეობრიობის ახალ მეთოდებზე.

ამასთან დაკავშირებით აღიძრება საკითხი: ისე არ მოხდეს, რომ უწინდელი შეცდომები გავიმეოროთ, თავგზა არ აგვიბნიოს „ყალბმა" ანგარიშგებებმა, არ მოვახდინოთ ცოცხალი სამხა ზიდეტი ორგანიზებულობა, არ გადავეშვათ თავგადმოგდულ შეჯიბრებაში. საქმე ეხება მხოლოდ იმას, რომ უნდა ვიმუშაოთ. საჭიროა, რომ ყველაფერი, რაც დღეს კარგი, კეთილი ყოფილა, თვით ადამიანების გადაწყვეტილება, მათი ნება-სურვილი იყოს. სწორი არ იქნება, თუ არავითარ მუშაობას არ გავწევთ საარენდო ურთიერთობაში ჩაბმისათვის და შეგვეშინდება იმისა, ვინმემ ბრალად არ დაგვდოს, რომ ხალხს არენდაში „ვერეკებით". არა, მე ვფიქრობ, პირიქით. უფრო ფართოდ უნდა გავუწოოთ პროპაგანდა, ვუჩვენოთ მოწონაგე გამოცდილება, ჩვენი მიღწევები, რათა ადამიანები ხედავდნენ, იცოდნენ, ეცნობოდნენ მას, რათა ეს თემა მუდმივი იყოს პრესასა და ტელევიზიაში.

დაბეთ. რა დრამა ჩაედება ახლა ყველაზე საინტერესოა წერილ და უჩვენო: როგორ მიდის გარდაქმნა, და — ეს ყველაზე მთავარია, — რომ თვით ხალხი იღებს გადაწყვეტილებას. რომ ეს ხდება არა ამა თუ იმ ხელმძღვანელი ინსტანციის მითითებით. არა, ადამიანებმა თვითონ შეიგნეს და წყვეტენ თავიანთ ბედს. ხოლო ეს რომ სწორედ ასე იყოს, საჭიროა განინავლენი, საზრიანი, ადამიანური, ეკონომიკური, იდეოლოგიური მუშაობა. ისე უნდა ვქნათ, რომ ახალ მეთოდებს ეუფლებოდეს თვით ხალხი, არ ვცდილობდეთ ხელადასხვაგვარ „გაბერვას", არ ვთხოვდეთ დირექტივებსა და მითითებებს. მხოლოდ საუკეთესო გამოცდილების პრაპაგანდის მეშვეობით. მაშინ თვით ადამიანების მონაწილეობის მეშვეობით — მხოლოდ ასეთი გზაა ჩვენთვის მისაღები! ეს არ არის თვითდინება, ამხანაგებო, ეს საყოველთაო-სახალხო მოძრაობაა, და იგი უნდა წარვმართოთ ახალი ფორმებისაკენ, უდიდესი შრომის ნაყოფიერებისაკენ, საუკეთესო შედეგებისაკენ.

საზოგადოებას სჭირდება ის, რომ სოფელმა უკვე უახლოეს ხანში მოგვაცეს საუკეთესო ხორცს ბი ტი პოიდეტები მთელი ქვეყნისათვის. ეს ხომ უზარმაზარი სტიმულია. მთელი ქვეყნის გასაჯარი ისეთია, რომ ვერ ეტანა ეს ვერ ეტანა ეს ... ჰოდა, ჩაებრძოლეთ ამ პროცესში, რომელიც გაგვიყვანს მეურნეობრიობის ახალი, ყველაზე ეფექტიანი ფორმები, ცხოვრება მათ პირდაპირ უბიძგებს საარენდო ურთიერთობისაკენ, ეკონომიკური ურთიერთობის გარდაქმნისაკენ.

მე ფრიად კმაყოფილი ვარ გამართული სჯა-ბაასით. კონკრეტული ხასიათის პრობლემებს, რომლებიც აქ აღიძრა, ჩვენ გავითვალისწინებთ პოლიტიკური გადწყვეტილებების შემუშავებისას, რაც მთავარია — ორენდის შესახებ და მიწათსარგებლობის შესახებ „კანონების შემუშავებისას, . რომლებზეც მუშაობა იწყება.

ჩვენ უნდა წამოვაყენოთ სტრატეგიული თვალსაზრისი და წინადადებანი აგრარული პოლიტიკის საკითხებზე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე. ამასთანავე ამ დოკუმენტს საფუძვლად დაიდება სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს რამდენიმე დადგენილება, რომლებიც ეხება მართვის ეკონომიკური ურთიერთობის გარდაქმნას, სოციალურ მოწყობას, მეცნიერებისა და ტექნიკის საკითხებს, საკადრო უზრუველყოფას. ყველა ეს საკითხი, ცხადია, უნდა განვიხილოთ და გადავჭრათ, რათა შეექმნათ როგორც სოციალურ-ეკონომიკური, ისე სამეცნიერო-ტექნიკური და სამართლებრივი წანამძღვრები ამისათვის, რომ უფრო მეტად გავუხსნათ გზა ჩვენი აგრარული სექტორის პროგრესს.

ეს კი, ერთხელ კიდევ ვიმეორებ, ძალზე სჭირდება ქვეყანას, ხალხს. ეს ყველაზე პრიორიტეტული ამოცანაა, რომელიც უნდა გადავწყვეტოთ გარდაქმნის პირობებში. მადლობას, მოგახსენებენ ყველას თქვენ აქტიური მონაწილეობისათვის.

(საკ ინფორმი).

ჩვენი დიდება, ჩვენი სიქადული

(დასასრული)

ლი ენისა და ლიტერატურის, საერთოდ ქართველოლოგიის, მასთან დაკავშირებული პრობლემების კვლევა. უნივერსიტეტის კოლექტივმა წარმატებით გადაჭრა ეს სამეცნო ამოცანა. უფრო მეტიც, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი მსოფლიო ქართველოლოგიური მეცნიერების აღიარებული ცენტრი გახდა. აქ 1987 წლიდან საფუძველი ჩაეყარა ქართველოლოგია საერთაშორისო სიმპოზიუმების გამართვას.

მაგრამ თბილისის უნივერსიტეტს სამეცნიერო საქმიანობა მართო ქართველოლოგიით როდი შემოიფარგლა. აქ შეიქმნა და საერთაშორისო აღიარება მოიპოვა მათემატიკის, ფიზიკის, ფიზიოლოგიის, ბიოლოგიის, გეოლოგიის, კლასიკური ფილოლოგიის, ალმოსავლეთმცოდნეობის, ფილოსოფიის, ფსიქოლოგიის და სხვა მეცნიერულ სკოლებმა.

ტრადიციული გახდა უნივერსიტეტის მეცნიერთა აქტიური მონაწილეობა საკავშირო და საერთაშორისო კონგრესებსა, სიმპოზიუმების, კოლოკვიუმების მუშაობაში, ისინი ლექციებს კითხულობენ ან სამეცნიერო მუშაობას ეწევიან მსოფლიოს უძველეს და სახელგანთქმულ უნივერსიტეტებში. ამის ნათელი მაგალითია ის კონტაქტები და ურთიერთობა, რომლებსაც თბილისის უნივერსიტეტს აქვს დამყარებული ოქსფორდის, კემბრიჯის და სორბონის უნივერსიტეტებთან, იტალიის, გერმანიის, ფედერაციული რესპუბლიკის, ესპანეთის, ავსტრიის, ნორვეგიის, ფინეთის, იაპონის, ამერიკის შეერთებული შტატების, პოლონეთის, ჩეხოსლოვაკიის, იუგოსლავიის, სასწავლო და სამეცნიერო ცენტრებთან. 20 წელიწადზე მეტი ზნის ისტორია აქვს თბილისისა და იენის უნივერსიტეტების საქმიან ურთიერთობას.

თბილისის უნივერსიტეტის სამეცნიერო პოტენციალზე, მისი ავტორიტეტის აღიარებაზე მეტყველებს ისიც, რომ ამ უძველესი სასწავლებლის პროფესორ-მასწავლებლთა წარმომადგენლები სხვადასხვა დროს არჩეული ყოფილან საზღვარგარეთის უნივერსიტეტებისა და მეცნიერებათა აკადემიების, საბჭოთა კავშირის და მოკავშირე რესპუბლიკების მეცნიერებათა აკადემიების ნამდვილ წევრებად და წევრ-კორესპონდენტებად, ბევრი მათგანის მეცნიერული შრომები თარგმნილია რუსულ და უცხოურ ენებზე, აღნიშნულია სხვადასხვა ჯილდოთი. სწორედ ამ ავტორიტეტმა განაპირობა, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლები ამჟამად იენის, ბრატისლავის, ზაარბრიუკენის, ლოძისა და ლუბლიანის უნივერსიტეტთა მეცნიერებთან ერთად ამუშავებენ მეტად აქტუალურ თემებს.

დღეს, როდესაც ზორაელდება უმაღლესი სკოლის რეფორმა, საერთოდ განათლების გარდაქმნა, ახალი ამოცანები დგება საუნივერსიტეტო განათლების წინაშე. თბილისის უნივერსიტეტის სამეცნიერო წარსული იმის გარანტია, რომ მას აქვს უნარი ქალაქიც ღირსეული წვლილი შეიტანოს ქვეყნის პოლიტიკურ, სოციალურ და ეკონომიკურ გარდაქმნებში.

ჩვენ, რა თქმა უნდა, გვახარებს უმაღლესი სასწავლებლის მუდმივი ზრდა, მაგრამ იუბლეის დღეებშიც კი უფლება არა გვაქვს დავივიწყოთ მის წინაშე მდგომი პრობლემები. ჩვენი სადღესასწაულო საზრუნავია სასწავლო პროცესის უწყვეტი სრულყოფა, სტუდენტისათვის ფუნდამენტურ მეცნიერებათა დარგში ცოდნის ღრმა ათვისების ყველა პირობის შექმნა. ამასთან ერთად ახალგაზრდობას უნდა გავეკვეთიროთ იმის უნარი, რომ შეეძლოს მოვლენათა განზოგადება, დასკვნების გამოტანა, ანონზომიერების დადგენა. ეს გვისახავს ამოცანას, რომ განვაეთაროთ სწავლების ინდივიდუალური ფორმები პირადი ინტერესებისა და უნარის გათვალისწინებით. ამიტომ სწავლებაც ინდივიდუალური უნდა იყოს. სწორედ ამ მიმართულებით სრულეყოფთ სასწავლო პროცესს.

უნივერსიტეტის რექტორმა გულითადი მადლობა გადაუხადა ყველას, ვინც საბოლოო ზეიმს მასში მონაწილეობის პატივი დასდო. განსაკუთრებული მადლობა გადაუხადა მან რესპუბლიკის ხელმძღვანელობას მუდმივი ზრუნვისა და დიდი დახმარებისათვის მომავალი სპეციალისტების აღზრდის საარსებო ამოცანების გადაწყვეტაში.

საღამოზე გამოსულმა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა ა. თავხელიძემ აღნიშნა უნივერსიტეტის დიდი წვლილი ქართული მეცნიერების ზრდა-განვითარებაში, ეროვნულ მეცნიერებათა აკადემიის შექმნაში.

უნივერსიტეტისა და მეცნიერებათა აკადემიის მჭიდრო საქმიან თანამშრომლობას სასაკეთო შედეგები მოაქვს ყველა დიდ წამოწყებაში, რესპუბლიკის მეცნიერულ-ტექნიკური, პროგრესის დაჩქარებაში, ფუნდამენტური პრობლემების თანამედროვე მეცნიერულ დონეზე დამუშავებაში, სხვადასხვა საერთაშორისო თუ საკავშირო კონფერენციის ორგანიზაციაში, კვლევით მუშაობის ორგანიზაციაში. ეროვნული ისტორიისა და კულტურის ძეგლების დაცვაში.

აკადემიის პრეზიდიუმის, ყველა ქართველი მეცნიერის სახელით მან მიულოცა უნივერსიტეტს სახელოვანი იუბილე და მის სტუდენტებს, პროფესორებსა და მასწავლებლებს ახალი წარმატებები უსურვა სწავლასა და მეცნიერულ მოღვაწეობაში.

ქართული მეცნიერული აზრონვნების, კერძოდ, ფილოლოგიის განვითარებაში თბილისის უნივერსიტეტის როლის შესახებ ილაპარაკა აკადემიკოსმა თ. გამყრელიძემ.

უნივერსიტეტის სახელოვანი სამოცდაათი წლისთავის მილოცვით გამოვიდნენ მოსკოვის ლომონოსოვის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი ვ. დობროსკეი, ნოვოსიბირსკის უნივერსიტეტის რექტორი, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი ი. ერშოვი, ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი, სომხეთის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი ი. ამბარცუმიანი, ადაზეთის ა. სამაჩაცუმიანი, ადაზეთის ა. სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი, პროფესორი ა. ბგარაშვი, ბაკოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი, აზერბაიჯანის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი თ. ეფლეევი.

გამოსულმა სახელგარგანეულმა სტუდენტმა, ბონის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის დირექტორმა, თბილისის უნივერსიტეტის საპატო დოქტორმა კარლ ჰორსტ შმიდტმა, ლონდის უნივერსიტეტის რექტორმა ვლადისლავ ვოინოვიჩ, შვეიცარიის ბირთვული ფიზიკის კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორმა ოოლანდ ეგგფერმა, ვენეციის უნივერსიტეტის პროფესორმა ლუიჯი მაგაროტიმ თბილისის უნივერსიტეტს, მის მრავალთასიან კოლექტივს უსურვეს ნაყოფიერი მოღვაწეობა მშვიდობის, მეცნიერების, პროგრესის საკეთილდღეოდ, შემდგომი წარმატებანი ახალგაზრდობის აღზრდასა და საკადრე სამმართველოში.

სტუდენტი ახალგაზრდობის სახელით გამოვიდა ხათუნა თუმანიშვილი. მან მადლობა უძღვნა ცოდნის ტაძარს, რომელიც ქალიშვილებსა და ჰპუკეებს დიდი ცხოვრების გზაზე აყენებს.

საიუბილეო საღამოს მონაწილეებსა და სტუმრებს მიესალმნენ ბ. ძნელაძის სახელობის პიონერთა და მოსწავლეთა რესპუბლიკური სასახლის აღსაზრდელები.

დასასრულ გაიმართა დიდი სადღესასწაულო კონცერტი ხელოვნების ოსტატებისა და სტუდენტური თვითმოქმედების მონაწილეობით.

• • •

საღამოს რესპუბლიკის მთავრობამ დარაბაზება გაუმართა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 70 წლისთავისადმი მიძღვნილი ზეიმის მონაწილეებსა და სტუმრებს.

(საკ ინფორმი).

თანამედროვეთაგან მადლიერების გრძნობით...

უნივერსიტეტი თითოეული ჩვენგანისათვის წმინდა ადგილია. განსაკუთრებული მდელვარება, სპეტაკი და ამაღელვებელი გრძნობა გეუფლება, როგორც ეი შეხვალ ფანდა, სადაც განისვენებენ ადამიანები, რომელთა სახელებთანაც დაკავშირებულია თბილისის უნივერსიტეტის დაარსება, ჩამოყალიბება და განვითარება. ეს არის პანთეონი, რომელსაც მოწიწებით ჩაუელის ხოლმე დიდი თუ პატარა, რომელიც მუდამ მოაგონებს თაობებს, რომ ცხოვრების უმაღლესი მიზანი მშობელი ხალხის, სამშობლოს, დიადი იდეალების სამსახური, მათი მთელი ცხოვრება და მოღვაწეობა ზომ ამის მკაფიო დადასტურებაა.

სულ ახლახან ამ წმინდა საფლავებს შორის გაჩნდა უნივერსიტეტის ერთ-ერთი დამაარსებლის, შარმან გაზაფფხულზე გარდაცვლილი აკაკი შანიძისა და ვაკის სასაფლაოდან გადმოსვენებული დიმიტრი უზნაძის საფლავები, უალრესად სიმბოლურია, რომ სწორედ უნივერსიტეტის საიუბილეო ზეიმის დღეებში აღიმართა აქ ამ დიდ მეცნიერთა ძეგლები.

ამიერიდან ქვაში გამამრდისებული ძვირფასი ადამიანების სახეები, რომელთა წიგნებითაც აღიზრდება ახალგაზრდობის სულ ახალ-ახალი თაობები, მათი ცხოვრებაც სამარადჟამოდ ზნეობრივ მაგალითად გამოადგებათ მომავალ თაობებს.

ძეგლების ავტორები არიან საქართველოს სახალხო მხატვრები ბ. ავალიანი და გ. ოჩიაური.

საიუბილეო ზეიმის მონაწილეებმა და სტუმრებმა ყვავილებით შემკეს უნივერსიტეტის ანთეონში აღმართულ ძეგლთა კვარცხლბეკი.

• • •

14 ოქტომბერს თბილისის სახელწოდო უნივერსიტეტს ეწვივნენ ამხანაგები ჯ. ი. ჯატაშვილი, გ. გ. გუმბარიძე, გ. ნ. ენუქიძე, ბ. ვ. ნიკოლაკი, ნ. ა. ფოფხაძე, ო. ე. ჩერქეზიანი, ზ. ა. ჩხეიძე. მათ დაათვალიერეს საიუბილეო გამოფენა, არქეოლოგიის, რუსთაველის, საქართველოს ისტორიისა და სკკპ ისტორიის განახლებული კაბინეტები.

(საკ ინფორმი).

ᲡᲣᲠᲐᲗᲔᲑᲘ: დიმიტრი უზნაძისა და აკაკი შანიძის ძეგლები უნივერსიტეტის პანთეონში.

ს. კილაძის („კომუნისტი") ფოტო.

ი. კ. შხვაცაბაია

საბჭოთა მედიცინის მეცნიერებამ დიდი დანაკლისი განიცადა — მძიმე, ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა თვალსაჩინო საბჭოთა კარდიოლოგი, მეცნიერების ორგანიზატორი და ნაზოგადო მოღვაწე, სსრ კავშირის მედიცინის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი იგორ კონსტანტინეს ძე შხვაცაბაია.

ი. კ. შხვაცაბაია დაიბადა 1928 წლის 4 ოქტომბერს. 1952 წელს მოსკოვის პირველი სამედიცინო ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ მუშაობა დაიწყო აკადემიკოს ა. ლ. მიასნიკოვის ხელმძღვანელობით სსრ კავშირის მედიცინის მეცნიერებათა აკადემიის თერაპიის ინსტიტუტში, სადაც განვლო გზა ასპირანტურიდან უმაღესი განყოფილების ხელმძღვანელამდე.

1964-1966 წლებში ი. კ. შხვაცაბაია სამუშაოდ იგზავნება ჯანმრთელობის დაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის გულის და სისხლძარღვთა დაავადებების განყოფილებაში. სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ 1966 წელს ი. კ. შხვაცაბაია ინიშნება სსრ კავშირის მედიცინის მეცნიერებათა აკადემიის ა. მ. მიასნიკოვის სახელობის კარდიოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილედ სამეცნიერო საწინააღმდეგო, 1968 წლიდან კი დირექტორად. 1975 წელს ი. კ. შხვაცაბაია ამავე დროს ხდება სსრ კავშირის მედიცინის მეცნიერებათა აკადემიის კარდიოლოგიის საკავშირო სამეცნიერო ცენტრის გენერალური დირექტორის მოადგილე.

აკადემიკოსმა ი. კ. შხვაცაბაიამ მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა სამამედლო კარდიოლოგიის განვითარებაში. მის კალამს ეკუთვნის 300-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომი, მათ შორის 5 მონოგრაფია, რომლებიც ეძღვნება გულის იშემიური დაავადებისა და პიპერტონიულ-ეკანური ფორმებისაკენ, უდიდესი შრომის ნაყოფიერებისაკენ, საუკეთესო შედეგებისაკენ.

საზოგადოებას სჭირდება ის, რომ სოფელმა უკვე უახლოეს ხანში მოგვაცეს საუკეთესო ხორცს ბი ტი პოიდეტები მთელი ქვეყნისათვის. ეს ხომ უზარმაზარი სტიმულია. მთელი ქვეყნის გასაჯარი ისეთია, რომ ვერ ეტანა ეს ვერ ეტანა ეს ... ჰოდა, ჩაებრძოლეთ ამ პროცესში, რომელიც გაგვიყვანს მეურნეობრიობის ახალი, ყველაზე ეფექტიანი ფორმები, ცხოვრება მათ პირდაპირ უბიძგებს საარენდო ურთიერთობისაკენ, ეკონომიკური ურთიერთობის გარდაქმნისაკენ.

მე ფრიად კმაყოფილი ვარ გამართული სჯა-ბაასით. კონკრეტული ხასიათის პრობლემებს, რომლებიც აქ აღიძრა, ჩვენ გავითვალისწინებთ პოლიტიკური გადწყვეტილებების შემუშავებისას, რაც მთავარია — ორენდის შესახებ და მიწათსარგებლობის შესახებ „კანონების შემუშავებისას, . რომლებზეც მუშაობა იწყება.

ჩვენ უნდა წამოვაყენოთ სტრატეგიული თვალსაზრისი და წინადადებანი აგრარული პოლიტიკის საკითხებზე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე. ამასთანავე ამ დოკუმენტს საფუძვლად დაიდება სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს რამდენიმე დადგენილება, რომლებიც ეხება მართვის ეკონომიკური ურთიერთობის გარდაქმნას, სოციალურ მოწყობას, მეცნიერებისა და ტექნიკის საკითხებს, საკადრო უზრუველყოფას. ყველა ეს საკითხი, ცხადია, უნდა განვიხილოთ და გადავჭრათ, რათა შეექმნათ როგორც სოციალურ-ეკონომიკური, ისე სამეცნიერო-ტექნიკური და სამართლებრივი წანამძღვრები ამისათვის, რომ უფრო მეტად გავუხსნათ გზა ჩვენი აგრარული სექტორის პროგრესს.

ეს კი, ერთხელ კიდევ ვიმეორებ, ძალზე სჭირდება ქვეყანას, ხალხს. ეს ყველაზე პრიორიტეტული ამოცანაა, რომელიც უნდა გადავწყვეტოთ გარდაქმნის პირობებში. მადლობას, მოგახსენებენ ყველას თქვენ აქტიური მონაწილეობისათვის.

(ᲡᲐᲙᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

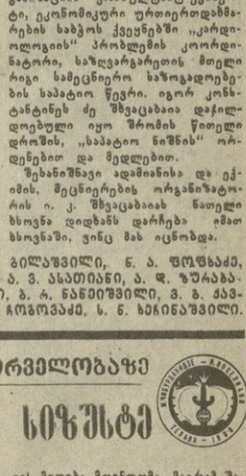

ნიული დავადების პრობლემების სხვადასხვა ასპექტს.

ი. კ. შხვაცაბაია ეწეოდა აქტიურ საზოგადოებრივ მუშაობას. მრავალი წლის განმავლობაში იყო ორგანიზაციებთა საკავშირო სამეცნიერო-სამედიცინო საზოგადოების თავმჯდომარის მოადგილე, მოსკოვის კარდიოლოგთა სამეცნიერო საზოგადოების თავმჯდომარე, დიდი სამედიცინო ენციკლოპედიის „კარდიოლოგიის" განყოფილების რედაქტორი, ჟანმრთელობის დაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის კონსულტანტ-ექსპერტი, ეკონომიკური ურთიერთდამხმარების საბჭოს ქვეყნებში „კარდიოლოგიის" პრობლემის კოორდინატორი, საზღვარგ